

Samrådsredogörelse

Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:1 m fl. vid Sköntorpsvägen i stadsdelen Årsta, Dp 2021- 03219

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund.....	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Hur samrådet bedrivits.....	3
Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden.....	3
Allmänt om samrådet och planprocessen.....	3
Allmänt om förslaget och utvecklingen	4
Arkitektur och gestaltning.....	5
Kulturmiljö	6
Olägenheter för grannar	8
Parker och grönområden	10
Gator och trafik	11
Teknisk försörjning.....	13
Hälsa och säkerhet	15
Miljö- och klimataspekter	17
Övriga frågor	18
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	18
Föreslagna förändringar.....	19
Inkomna synpunkter	19
Statliga och regionala myndigheter och förbund	20
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	24
Övriga remissinstanser	30
Sakägare, boende, övriga.....	32

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Start.stockholm/detaljplanef

Sammanfattning

Planens syfte är att förstärka Sköntorpsvägen som huvudgata i Årsta genom att möjliggöra ny bostadsbebyggelse längs vägen.

Planområdet är uppdelat i en östra och en västra del som ligger cirka 250 meter ifrån varandra. Inom det östra planområdet planeras ett punkthus och i det västra området planeras ett lamellhus. Med husens placering och typologi bygger man vidare på områdets stadsbyggnadskaraktär. Båda husen kompletterar helheten i den befintliga strukturen genom liknande skala och form.

Planen uppskattas kunna ge ett tillskott på cirka 65 nya bostäder, som avses upplåtas som hyresrätter. I lamellhuset vid korsningen Sköntorpsvägen, Vättersvägen och Slätbäcksvägens planeras en lokal som aktiverar gatan. Parkeringsplatser anordnas i ett befintligt parkeringshus som ligger mellan den nya bebyggelsen. Marken kommer att upplåtas med tomträtt.

Planförslaget sändes ut på samråd 2023-08-29 - 2023-10-09. Under samrådet har 104 yttranden inkommit. Utöver dessa har 3 yttranden kommit in från sakägare och boende efter samrådet, vilka även redovisas i samrådsredogörelsen.

Flertalet remissinstanser är positiva till planförslaget men några är negativa till planförslaget och framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller buller, vibrationer, kulturmiljö, dagvatten och trafik. De flesta sakägare och övriga boende är negativa till planförslaget och vill att de föreslagna byggnaderna ska bearbetas gällande struktur, form, arkitektur, fotavtryck, bibehållande av fler träd och naturmark, parkering, dagvatten, värna om biologisk mångfald samt komplettera sol- och skuggstudier. Många vill inte ha förtätning i Årsta och vill bevara området i sin nuvarande form.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet:

- Byggnadernas höjd.
- Utredningar kommer att kompletteras gällande buller, vibration, dagvatten och natur.
- Sol- och skuggstudie kommer att kompletteras.
- Ekologisk kompensation kommer att tydliggöras.

Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras och vidarestuderas i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Start.stockholm/detaljplane/

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Planens syfte är att förstärka Sköntorpsvägen som huvudgata i Årsta genom att möjliggöra ny bostadsbebyggelse längs vägen.

Planområdet är uppdelat i en östra och en västra del som ligger cirka 250 meter ifrån varandra. Inom det östra planområdet planeras ett punkthus och i det västra området planeras ett lamellhus. Med husens placering och typologi bygger man vidare på områdets stadsbyggnadskaraktär. Båda hus kompletterar helheten i den befintliga strukturen genom liknande skala och form.

Planen uppskattas kunna ge ett tillskott på cirka 65 nya bostäder, som avses upplåtas som hyresrätter. I lamellhuset vid korsningen Sköntorpsvägen, Vättersvägen och Slätbäcksvägens planeras en lokal.

Parkeringsplatser anordnas i ett befintligt parkeringshus som ligger mellan den nya bebyggelsen. Marken kommer att upplåtas med tomträtt.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2023-08-29 - 2023-10-09. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt

fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, i Stadsbyggnadskontoret, i FYRKANTEN i Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4. Planförslaget visas även på Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning, Slakthusplan 8a, i Johanneshov samt på stadsbyggnadskontorets hemsida,

www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i 2023-09-02.

Samrådsmöte hölls 2023-09-25 i Årsta Folkets Hus, Årsta centrum. där ca 60 personer närvarade.

Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden

Nedan redovisas ämnesvis de synpunkter som inkom under samrådet. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Allmänt om samrådet och planprocessen

Några personer har skickat in sina yttranden efter samrådstiden.

Längs Sköntorpsvägen pågår samtidigt ett annat planarbete där samrådstiden avslutades parallellt med den aktuella planen. Några undrade varför de två planerna inte har behandlats i en gemensam plan.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret inkluderar de yttranden som kom in efter samrådstiden i samrådsredogörelsen, och redovisar dessa.

Anledningen till att planerna hanteras separat är att det finns två olika byggaktörer, olika markanvisningar och tydligt avgränsade samrådskretsar. Dessutom började planerna vid olika tidpunkter, och trots eventuella gemensamma aspekter kräver flera frågor, såsom dagvatten, buller, markföroreningar och tekniska detaljer, att hanteras separat.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Utförligare beskrivningar av inkomna synpunkter redovisas ämnesvis respektive under rubriken inkomna synpunkter.

Länsstyrelsen tillstyrker under förutsättning att planförslaget bearbetas vad gäller frågor rörande hälsa och säkerhet kopplat till buller och föroreningar i området. Länsstyrelsen lämnar även rådgivande synpunkter kopplade till gestaltningen och markföroreningar.

Ellevio önskar i tidigt skede dialog avseende förslaget om att flytta befintlig nätstation vid Sköntorpsvägen 35.

Skönhetsrådet tillstyrker punkthuset i den östra delen av planförslaget med erinran om att huset ges samma fotavtryck och samma faktiska höjd som befintliga punkthus och avstyrker lamellhuset i den västra delen. Skönhetsrådet är positivt att det går att nyttja befintligt garage i intilliggande fastighet Åsnen 2.

Swedavia påpekar att planförslaget ingår i riksintresset för kommunikationers influensområde för flyghinder.

Region Stockholm Trafikförvaltningen vill vara med i en tidig dialog i alla frågor som kan komma att påverka kollektivtrafikens framkomlighet. Synpunkterna gäller för buller och väderskyddets placering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) är positiv till planförslaget.

Inför granskning efterfrågar MHN dock kompletteringar avseende miljö- och hälsofrågor angående buller, vibration och föroreningar.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) hade synpunkter på dagvattenhantering och avfallshantering.

Stadsmuseet bedömer att den västra delen av förslaget behöver omarbetas vad gäller höjd och längd på byggnaden och avstyrker förslaget i den del som rör det östra delområdet.

Hyresgästföreningen Sydost hade synpunkter om el-laddningsuttag, ventilation och avfallshantering.

Trafikkontoret är positivt till nya bostäder i nära anslutning till effektiv kollektivtrafik, centrum och skolor. Det är positivt att ett

befintligt parkeringsgarage kan nyttjas för parkering för de boende, men det är av stor vikt att tydliga avtal för detta redovisas för att säkra tillgången på parkeringsplatser över tid.

Storstockholms brandförsvär (SSBF) ser positivt på att byggnaderna ska utformas med tr2 trapphus så att utrymning kan utföras utan räddningstjänstens hjälp.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningen bedömer att planområdena från planförslaget kan fungera för exploatering, men att det finns vissa gröna och rekreativa värden som påverkas. I det fortsatta planarbetet efterfrågar förvaltningen bland annat att konsekvenserna för parkmark, med fokus på barn och unga.

Lantmäterimyndigheten, Stockholm Exergi, Luftfartsverket, Trafikverket lämnar ingen erinran.

Brf Åsunden avstyrker detaljplanen.

Flera sakägare är negativa till förslaget i stort. *Ett flertal enskilda* anser att planförslaget ger negativa konsekvenser på kulturmiljö, biologisk mångfald, boendemiljö, dagvatten och trafik. *Flera enskilda* anser att byggnaderna är för stora och olämpliga i skala, vilket påverkar områdets kulturvärde negativt. *Flera enskilda* tänker att förslaget har negativ påverkan på Årstaskogen och spridningssambandet försvagas. *Några* anser att de nya byggnaderna har en negativ påverkan på solförhållandena.

Några anser att förslaget strider mot stadens olika regler.

Några ifrågasätter varför lokalen på bottenvåningen planeras med tanke på de tomma lokalerna i närområdet.

Ett par personer ställer sig positiv till förslaget.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Kontoret gör bedömningen att förslaget kan utvecklas med bakgrund av de inkomna yttrandena därefter ska detaljplanen ställas ut för granskning. Utifrån ovan angivna synpunkter kommer utredningar revideras till granskningen för dagvatten, markföroreningar, sol - och skuggstudierna. Byggnadernas form, höjd, taklandskap och fasad kommer att studeras vidare i planarbetet utifrån att ha en mer samstämmig karaktär med Årsta i helhet. Mer utvecklade svar på de olika frågeställningarna återfinns under de tematiska rubrikerna nedan.

Arkitektur och gestaltning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen i planbeskrivningen presenterar en gestaltningsidé som syftar till att skapa sammanhang mellan den befintliga stadsbyggnadskaraktären och de nya strukturerna genom att integrera de nya byggnaderna med respekt för områdets historia. Trots detta uppmanar Länsstyrelsen kommunen att vidareutveckla utformningsbestämmelserna på plankartan inför nästa skede. Syftet med detta är att säkerställa att

kommunens gestaltungsambitioner kan förverkligas på ett effektivt sätt.

Brf Årstaterassen undrar varför staden vill förändra och förtäta området, särskilt med tanke på den befintliga arkitekturen och formspråket. De ifrågasätter det arkitektoniska uttrycket för den nya byggnaden i det västra läget, som anses vara för stor och hög jämfört med de befintliga husen längs Slätbaksvägen och Sköntorpsvägen. De påpekar också att den planerade byggnaden kommer att ligga mycket nära och uppfattas som en stor kloss intill deras yttersta hus vid Slätbaksvägen. *Brf Årstaterassen* ifrågasätter den planerade byggnadens placering nära Sköntorpsvägen och den trånga trottoaren, påpekar att ingen befintlig byggnad ligger parallellt med gatan på detta sätt. De anser att området redan är vackert med sin luftiga bebyggelse, gröna parkmiljö och råa berghällar och att förtätningen bryter mot det befintliga och förfular.

En person positiv till förslaget och anser att byggnadsvolymererna samspelar med omgivningen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Byggnadernas form, höjd, taklandskap och fasad kommer att studeras vidare i planarbetet utifrån att tydligare koppling till omgivningen och ha en mer samstämmig bebyggelsekaraktär med Årsta som helhet.

Utförningsbestämmelserna på plankartan kommer att vidareutvecklas inför granskningen.

Kulturmiljö

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Skönhetsrådet motsätter sig placeringen av lamellhus på den föreslagna platsen, som är en bevarad bergsformation med kulturhistoriskt värde. Platsen har tidigare varit markerad som "berg i dagen" på äldre kartor och lämnades medvetet obebyggd i stadsplanen för Årsta. Lamellhuset föreslås bryta mot den lokala karaktären och blockera den öppna platsen, vilket strider mot Årsta's grundläggande drag att naturmarken är en del av gatan. *Skönhetsrådet* betonar att det synliga berget i staden har betydande kulturhistoriskt värde. De förespråkar att bergsformationer bör bevaras och användas som tillgång istället för att sprängas bort under stadsutveckling.

Stadsmuseet förespråkar att det föreslagna punkthuset i det östra delområdet bör tas bort. Anledningen är att platsen nedanför punkthusen bedöms som olämplig för bebyggelse ur ett

kulturmiljöperspektiv. Den föreslagna platsen ligger i en sänka och bryter mot det modernistiska bebyggelsemönstret som accentuerar landskapets naturliga topografi. Punkthusen ovanför platsen markerar tydligt slutet för den typen av bebyggelse, och ett nytt punkthus i den låglänta delen anses bryta mot planeringsidealen och stadsmuseet ser ingen anledning att ändra denna bedömning. Förslaget bedöms ha en negativ påverkan på det stadsplanehistoriska värdet genom att inte respektera det befintliga bebyggelsemönstret. Stadsmuseet anser att planförslagets östra del helt bör utgå samt att planförslagets västra del bör omarbetas med hänvisning till kraven i 2 kap 6§ PBL att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

En person anser att varje ny förtätning ökar risken för att det kulturhistoriska värdet urholkas, särskilt med tanke på att det aktuella området redan har genomgått flera exploateringar.

Landskapsbild/ stadsbild

Skönhetsrådet anser att det går att uppföra punkthus under förutsättning att det har samma fotavtryck och faktiska höjd som intilliggande punkthus, och att det inte avviker från traditionen att placera punkthus på höjdpunkter för att framhäva landskapets form. De påpekar att punkthuset, i dess nuvarande utformning, trots att det ligger i en sänka, är lika högt som punkthusen på höjden. Skönhetsrådet föreslår att man bör följa de gestaltungsprinciper som använts i Stockholms förorter under större delen av 1900-talet. *Stadsmuseets* anser att det västra delområdet kan övervägas för ny bebyggelse under förutsättning att den nya byggnaden anpassas i skala och volym till de befintliga lamellhusen. De förespråkar en varsam markhantering med bevarande av bergsknallen och en tydlig anpassning mot Vättersvägen och Slätbaksvägen. Planförslaget visar dock en femvåningsbyggnad med markytan plansprängd, vilket skapar en skala som avviker från stadsdelens karaktär. Det föreslagna huset samspelar inte väl med omgivande lamellhus och radhus i kvarteret Åsunden 2, som enligt stadsmuseet bättre tillvaratar platsens topografiska kvaliteter enligt modernismens planeringsideal. För att bättre anpassa sig till stadsdelens historiska stadsplanemönster och planeringsideal föreslår stadsmuseet att höjden och längden på huskroppen bör minskas.

Brf Åsunden motsätter sig påståendet i detaljplanen om att husens placering och typologi bygger vidare på områdets stadsbyggnadskaraktär. De anser att området saknar helhet och

karaktär på grund av en blandning av olika stilar. Trots denna mångfald hålls området samman av vegetation och sparad natur. De noterar att alla kvarter har förgårdar med vegetation och gräsytor, förutom engelska skolan som har en cykelparkering på förgårdsmarken. Brf Åsunden framhåller att det planerade västra huset kommer att vara betydligt längre ut i gaturummet än de omgivande husen. Denna placering, tillsammans med höjden på huset, förväntas skapa ett dominerande och oproportionerligt inslag i gatumiljön, särskilt när man närmar sig österifrån. Åsikten är att huset kommer att stå som en avvikande solitär på krönet av backen och inte alls komplettera den befintliga strukturen, utan istället bryta sig ur den.

Många sakägare och boende anser att byggnaderna är för höga och inte passar in i miljön, och de anpassar sig inte till Årstas befintliga karaktär, samt förslaget anpassar sig inte till terrängen.

Några anser att de planerade byggnaderna ligger för nära befintliga byggnader.

En person föreslår en förlängning av det västra huset åt öst för att möjliggöra ytterligare bostäder

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret anser att både den östra och västra planyta är lämpliga för bebyggelse. Byggnadernas form, höjd, taklandskap och fasad kommer att studeras vidare i planarbetet utifrån att tydligare koppling till omgivningen och ha en mer samstämmig bebyggelsekaraktär med Årsta som helhet.

Olägenheter för grannar

Brf Åsunden anser att det västra huset (lamellhuset) har negativa effekter på den befintliga omgivningen, då att pressa in en så stor byggnad på en begränsad tomt leder till avsevärd påverkan. Radhusen mittemot kommer uppleva betydande minskning i solinstrålning, vilket försämrar boendemiljön genom ökad skuggning och insyn i bostäder samt uteplatser. Denna förändring påverkar även marknadsvärdet. Åsikten är att det är olämpligt att placera ett så stort hus på en så liten tomt. Brf Åsunden påpekar att de har investerat i solpaneler på radhusen längs Sköntorpsvägen och noterar oro över hur det planerade lamellhuset på andra sidan gatan kan påverka solpanelernas effektivitet. De anser att skuggstudien i detaljplanearbetet inte är tillräcklig och begär en mer omfattande utredning av påverkan på deras investering. Vidare framhåller de att deras förlust, om detaljplanen godkänns, kommer att vara långvarig (minst 25 år) och kräver antingen compensation genom nya

solpaneler på deras höghus med motsvarande effekt eller ekonomisk ersättning. Brf Åsunden efterfrågar information om hur det planerade sprängarbetet på berget kommer att påverka omgivningen under byggtiden. De vill ha redovisning av faktorer som buller, damm, borttransport av schaktmassor samt eventuella sättningar i närliggande hus och terrasser. Dessutom önskar de klarhet kring hur arbetsområdet kommer att påverka gång- och körytor samt andra närliggande ytor.

Flera privatpersoner har uttryckt sina bekymmer och åsikter om olika aspekter av byggnationsprocessen. Det har framförts oro över buller och eventuella skador som kan uppstå vid sprängningar under byggnationen.

Flera anser att byggtrafiken kommer att skapa trafikchaos och ytterligare påverka boendemiljön negativt.

Några anser att utsikten för boende påverkas negativt.

Några personer anser att förslaget medför ökad skuggning och begränsat ljusinsläpp.

Många boende anser att det kommer att vara direkt insyn i deras lägenheter, uteplatser och gårdar.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Byggnads- och markarbeten kan innebära olika störningar för miljön och människors hälsa. Störningar under byggskedet styrs inte av detaljplaner. Det finns bestämmelser i både plan- och bygglagen och miljöbalken om vad som gäller vid byggverksamhet. Byggaktören är ansvarig för detta och stadsbyggnadskontoret förutsätter att byggaktören följer gällande regelverk och riktlinjer vid byggnation. Staden ansvarar för byggnation och anläggningar på allmän plats. De arbetsmoment som för genomförandet av denna detaljplan bedöms kunna innebära störst störningar är bl.a. sprängning, schaktning, hantering av schaktmassor, byggtrafik och buller. Störningar i form av buller regleras genom Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller. I genomförandeskedet studeras dessa frågor mer noggrant.

Kontoret håller med om att insynen kommer öka för boende. Kontoret anser däremot att avståndet mellan befintlig och planerad bebyggelse är rimlig för området.

Utökade och mer detaljerade sol- och skuggstudier föreslås tas fram till granskningsskedet.

Parker och grönområden

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningen konstaterar att en yta i det östra området ska planläggas som park. Eftersom förvaltningen ansvarar för drift och underhåll av parkmark vill förvaltningen vara delaktig i eventuell planering för ytan, om dess utformning kommer att ändras. Vidare anger stadsbyggnadskontoret att en parkyta i de östra delarna av det östra planområdet ska utformas med sittmöbler och växter. Förvaltningen undrar vilken yta detta rör, eftersom den planlagda parkmarken ligger i den västra delen av det östra området.

Förvaltningen bedömer att grönkompensationsåtgärder är relevanta och förvaltningen vill delta i planeringen av dessa när det är aktuellt. I det fortsatta arbetet efterfrågar förvaltningen dessutom att konsekvenser för parkmark beskrivs utförligare.

Förvaltningen har viss oro för att spridningsvägar från Årstaskogen kommer påverkas negativt, och efterfrågar därför att påverkan av den planerade exploateringen med avseende på det utreds vidare i det fortsatta planarbetet. Även om planerad exploatering inte skulle påverka spridningsvägar negativt, minskar förutsättningarna och möjligheterna att förstärka spridningsvägar när park- och naturmark hårdgörs.

Förvaltningen vill att stadsbyggnadskontoret i det fortsatta planarbetet utreder hur exploateringen i det västra planområdet på bästa sätt kan samspela med ambitioner om att stärka entrén till Årstaskogens naturreservat på andra sidan Sköntorpsvägen. Stadsdelsförvaltningen efterfrågar en analys genom att kartlägga hur platserna används av barn och unga idag. Förvaltningen känner till att det västra området är en pulkabacke och det vore därför bra att utreda om denna funktion är möjlig även efter föreslagen exploatering.

HSB brf Väneren påpekar att det finns en lekpark och pulkabacke i det östra området som är väldigt populär bland småbarnsföräldrar.

Många personer anser att den gröna ytan, som för närvarande används som pulkabacke och planeras bebygga, kommer att försvinna, och det finns ingen alternativ plats i området.

Några personer anser att djurlivet kommer att påverkas negativt med exploateringen.

Många personer anser att naturreservatet kan ha negativ påverkan om grönya exploateras i närheten.

Ett flertal personer anser att den gröna korridoren den östra delen försvinner som kommer att påverka Årstaskogen.

Några vill bevara grönområden den östra delen.

Några anser att många skyddsvärda träd kommer att fällas.

Ett par personer anser att den västra delen med berget, som är en populär plats för skolelever, bör bevaras för att upprätthålla områdets unika karaktär.

En person positiv till västra huset (lamellen) eftersom det inte påverkar naturen.

En person är positiv till förslaget och anser att aktuella park- och naturområden inte används i någon större utsträckning.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret noterar stadsdelsförvaltningens önska om delaktighet vid ändringar i utformningen i de östra delarna.

Kontoret kommer att beakta förvaltningens synpunkter om grönkompensation.

Stadsbyggnadskontoret noterar och tar på allvar de framförda synpunkterna angående områdets utveckling. Oro över påverkan på spridningsvägar och möjlighet att stärka dem kommer att studeras vidare.

Kontoret förstår att många oroar sig över minskning av den gröna ytan och kontoret kommer att göra allt för att minimera negativa konsekvenser. Det är också relevant att påpeka att planområdet ligger intill naturreservatet och att naturreservatet fortfarande kommer att vara tillgängligt med alla sina värden för allmänheten.

Gator och trafik

Biltrafik

Skönhetsrådet är positivt att det är möjligt att använda det befintliga garaget i intilliggande fastighet Åsnen 2 som enligt den genomförda mobilitetsutredningen har ett överskott om cirka 120 platser.

Trafikkontoret ser positivt på användningen av ett befintligt parkeringsgarage för de boendes parkering, men understryker vikten av tydliga avtal för att säkerställa tillgången på parkeringsplatser på lång sikt. Det är också positivt att parkering för rörelsehindrad redovisas på kvartersmark för båda kvarteren. Trafikkontoret föreslår att det lägesbaserade parkeringstalet för projektet bör vara 0,45 platser per lägenhet enligt stadens riktlinjer. De noterar att det

specifika parkeringstalet för projektet ska bedömas senare i planeringsprocessen.

Ett par personer anser att det kommer att vara svårare att hitta parkeringsplats på gatan efter byggnation.

Gång- och cykeltrafik

Trafikkontoret ser positivt på möjligheten att underlätta cykeltransport genom att förbättra cykelparkering och andra faciliteter relaterade till cykling med tanke på planområdets närhet till cykelstråk och stadens centrala delar.

Brf Åsunden uttrycker oro över ökningen av trafiken längs Sköntorpsvägen och ifrågasätter om detta är i linje med målsättningen att göra gatuytor mer aktiva och attraktiva. De påpekar att gångbanan redan är välbesökt, särskilt av människor på väg till affären, elever till Engelska skolan och andra som väntar vid busshållplatsen. Trängseln påstås vara ett problem, särskilt för barn som ibland hamnar i körbanan.

Ett par personer anser att det kommer att bli trångt på trottoaren framför lamellhuset eftersom det kommer att ligga strax intill busshållplatsen med entréer.

Kollektivtrafik

Region Stockholm Trafikförvaltning betonar behovet av att säkra bussarnas framkomlighet längs Sköntorpsvägen. De efterlyser även en tidig dialog kring alla aspekter som kan påverka kollektivtrafiken. Vidare påpekar de att väderskydd vid hållplatser bör placeras så att den främre väggen är i linje med påstigningspunkten. Dessutom föreslår de att avståndet mellan väderskydd och fasad bör vara minst 0,5 meter för enklare drift och underhåll.

Brf Åsunden är bekymrade över ökad trängsel vid hållplatsen på grund av minskad turtäthet på buss 160. De ifrågasätter planerna på att placera entréer som vetter ut mot hållplatsen och påpekar att planterad förgårdsmark kan begränsas till endast en buskrad. Vidare nämner de att väderskyddet inte är tydligt redovisat och oroar sig för att det kan bidra till ytterligare komplikationer för framkomligheten om det placeras i gångbanan.

Några anser att busstrafiken i området redan är hårt belastad och fler bostäder i området kommer att försämra situationen.

Tillgänglighet

Trafikkontoret betonar i sitt yttrande att Sköntorpsvägen är en huvudgata inom Årsta och en viktig gata för busstrafik genom området. För att undvika framkomlighetsproblem ska angöring från körbana från denna gata undvikas. Detta gäller framför allt för Lamellhuset där ingen angöringsficka kan tillskapas längs Sköntorpsvägen, denna behöver lösas på annat sätt.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret kommer att beakta synpunkterna från Trafikkontoret angående parkeringstalet. Utformningen av busshållplatsen och bredden på gångbanan har planerats enligt stadens och Trafikförvaltningens riktlinjer. Kontoret kommer att studera noggrant placeringen av väderskyddet i fortsättningen av planeringsprocessen för att säkerställa optimal placering.

Teknisk försörjning**Vattenförsörjning, spillvatten**

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) skrev i sitt yttrande att anslutning görs till de befintliga vatten-, och kombinerade ledningsnätet i gatan. De skrev att det finns kapacitetsbrist i ledningssystemet norr om planområdet. Åtgärd krävs om anslutning sker till denna ledning från den östra fastigheten.

Dagvatten

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har granskat utredningen utifrån Stockholm stads checklista för fullständiga dagvattenutredningar. Utredningen har följt den förenklade checklistan för dagvattenutredningar, vilket inte passar den planerade exploateringen. En förenklad dagvattenutredning kan upprättas om ett kvarter ska planläggas och det redan har gjorts en dagvattenutredning för planområdet där kvartersmarken ingår, en utredning som inte funnits tillgänglig för denna granskning. Om en tidigare utredning gjorts bör det tas upp i dagvattenutredningen. Annars ska en fullständig dagvattenutredning göras och utgå från tillhörande checklista. Övergripande för utredningen är att den behöver kompletteras i enlighet med den fullständiga checklistan.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningen vill ha tydligare beskrivning om de olika åtgärderna i det östra området är tillräckligt för att ta hand om normala dagvattenflöden inom fastigheten, så att inte parkmarken väster om fastigheten behöver ta hand om tillkommande flöden. Idag består planområdet av parkmark som fördröjer och absorberar dagvatten, och förvaltningen har en viss

oro för att kapaciteten kommer att minska med föreslagen exploatering.

HSB Brf Vänern påpekar att borttagandet av naturmark med träd och gräsmattor minskar möjligheterna till buffertlagring av regnvatten. De oroas över att de planerade husen kommer att belasta avloppssystemet och påverka de lägre belägna husen, inklusive deras källare. Brf Vänern nämner även att deras källare har upplevt årliga översvämningar vid kraftigt regn sedan Skagershuset byggdes. De har fått bekräftat att ledningarna är underdimensionerade och inte klarar av kraftiga regn. Med tanke på klimatförändringarna och förväntade öknings av skyfallslignande regn i framtiden är detta en ytterligare oro för föreningen.

En person anser att byggnationerna försämrar ytterligare möjligheten till lokalt omhändertagande av regnvatten/skyfall då naturmark görs om till hårdgjorda ytor.

En person anser att det inte framgår tydligt hur man avser säkerställa att angränsande befintligbebyggelse inte får ökad risk för översvämning till följd av exploaterings genomförande. Platsens möjlighet att användas som fördröjningyta vid stora skyfall borde utredas och värderas.

El/Tele

Ellevio har en nätstation samt befintligt 11 kV och 0,4 kV ledningsnät i planområdet. Befintliga anläggningar ska beaktas. Åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare. Ellevio önskar i tidigt skede dialog avseende förslaget om att flytta befintlig nätstation vid Sköntorpsvägen 35.

Avfallshantering

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) betonar att avfallshantering och miljöutrymme bör planeras tidigt för att undvika framtida problem med angränsningsplatser. De kräver detaljer i planbeskrivningen om fastighetsnära insamling för att vägleda byggaktörer och förordar att alla fraktioner som ska samlas in fastighetsnära listas. De förespråkar att system för insamling av grovavfall planeras in vid nybyggnationer. SVOA påpekar att eventuella verksamheter i lamellhuset som kan släppa ut mer fett i avloppsnätet måste ha en godkänd fettavskiljare.

En person anser att de befintliga containrar på Sköntorpsvägen kommer att överbelastas på grund av ny lägenheter vilket leder till överfyllning och skräp på trottoaren.

Räddningstjänst

Storstockholms brandförsvär (SSBF) ser positivt på att byggnaderna ska utformas med tr2 trapphus så att utrymning kan utföras utan räddningstjänstens hjälp. SSBF skrev att utrymningsstrategin dock nämns endast i planbeskrivningen. För att informationen skall framgå tydligare och vara juridiskt bindande rekommenderar SSBF att krav om utrymning utan räddningstjänstens assistans även ska föras in i detaljplanen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret kommer att ta hänsyn till kapacitetsbristen i ledningssystemet norr om planområdet i det fortsatta arbetet.

Dagvattenutredningen kommer att kompletteras och revideras enligt synpunkterna. Ellevios synpunkter har noterats.

Kontoret noterade Stockholm Vatten och Avfalls synpunkter angående avfallshantering. Avfallet kommer att sorteras genom användning av miljörummet i planerade byggnaderna, och därmed kommer det inte att innebära ytterligare belastning på de befintliga containrarna på Sköntorpsvägen. Planhandlingarna kommer att förtydligas enligt Storstockholms brandförsvärs synpunkter.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Länsstyrelsen har yttrat sig angående bullerfrågan och noterar att planområdet utsätts för trafikbuller från Sköntorpsvägen och kräver att kommunen reglerar detta i plankartan för att säkerställa att bostäderna bulleranpassas. Det östra punkthuset kräver särskilda bullerdämpande åtgärder för en tredjedel av bostäderna för att uppfylla riktvärdena enligt trafikbullerförordningen. Länsstyrelsen framhäver att reglering av ljudnivån vid fönster innanför tekniska åtgärder inte är förenligt med förordningen och uppmanar att omforma bebyggelsen och placeringen nära bullerkällan för att säkerställa tillgång till ljuddämpad sida.

En annan punkt som Länsstyrelsen lyfter är lågfrekvent buller från busslinjer längs Sköntorpsvägen, där de påpekar att varken planbeskrivningen eller bullerutredningen nämner något om detta. Kommunen behöver i planbeskrivningen klargöra hur lågfrekvent buller påverkar planområdet och införa utförandebestämmelser i plankartan vid behov.

Region Stockholm Trafikförvaltningen framhäver vikten av att ta hänsyn till eventuella störningar från busstrafik i samband med planeringen av området nära Sköntorpsvägen. De pekar särskilt på lågfrekvent buller som en vanlig källa till störningar från busstrafik, framför allt vid hållplatser där bussar står på tomgång eller accelererar. Region Stockholm anser att planbeskrivningen bör ge

en mer detaljerad beskrivning av kollektivtrafikens förutsättningar, särskilt med avseende på bullerproblematik vid busshållplatser och korsningar. De understryker att utformningen av byggnader som vetter mot gator med busstrafik bör beakta Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:13) för lågfrekvent buller i sovrum, och att detta bör inkluderas i planeringen för att säkerställa hälsosamma bostadsmiljöer

Miljö och hälsoskyddsnämnden (MHN) konstaterar att trafikbuller från Sköntorpsvägen påverkar de två planområdena. För lamellhuset uppfylls riktvärdena, och hälften av bostadsrummen planeras mot ljuddämpad sida. MHN betonar att bostäder nära bussgator bör utformas för att möta ljudnivåkraven, med hälften av bostadsrummen vända mot ljuddämpad sida.

MHN efterfrågar en komplettering av bullerutredningen med fokus på busstrafik och lågfrekvent buller, samt betonar behovet av en tydlig planlösning för att hantera busstrafikens påverkan, vilket bör framgå i plankartan.

MHN anser att det fortsatta planarbetet bör undersöka möjligheten att uppnå önskade ljudnivåer för ljuddämpad sida utan att använda tekniska lösningar för det föreslagna punkthuset.

det fortsatta planarbetet bör undersöka för det föreslagna punkthuset om ljudnivåerna för ljuddämpad sida kan klaras utan tekniska lösningar.

Några anser att ingen hänsyn har tagit till att bullernivån höjs även för fastigheten mitt emot med tanke på ekoeffekten som kommer att uppstå mellan husen. Inte heller ifråga om buller har den förväntat ökade trafikintensiteten som nämnt ovan beaktats.

Markföreningar

Länsstyrelsen påpekar att en miljöteknisk markundersökning identifierar en tidigare kemptvätt sydost om det östra området på fastigheten Fegen 1. Denna plats bedöms ha potential att sprida klorerade alifater via grundvattnet till det östra planområdet.

Länsstyrelsen bekräftar att deras databas över potentiellt förorenade områden stödjer denna bedömning. De rekommenderar att kommunen verifierar bedömningen genom att undersöka grundvattnet i den östra delen av planområdet. Länsstyrelsen betonar att resultatet av undersökningen kan vara av betydelse för valet av grundläggning för de föreslagna husen.

Länsstyrelsen påpekar att i närheten av planområdet har det tidigare funnits en bensinstation. En miljöteknisk markundersökning genomfördes år 2006 och indikerade att området inte hade några markföreningar. Dock noterar Länsstyrelsen att det inte tydligt framgår om denna undersökning från 2006 inkluderade en analys av

grundvatten. Kommunen ska komplettera planbeskrivningen inför granskningsskedet genom att ta ställning till bensinstationen.

Miljö och hälsoskyddsnämnden (MHN) påpekar att den miljötekniska markundersökningen har identifierat låga föroreningshalter av metaller och PAH strax över Naturvårdsverkets riktvärden inom undersökningsområdet.

MHN konstaterar att planbeskrivningen saknar information om vilka föroreningar som påträffats och en ställningstagande till om marken kan göras lämplig för det föreslagna ändamålet. De kräver att detta kompletteras inför granskningen.

En tidigare kemptvätt söderost om det östra planområdet bedöms ha potential att sprida klorerade lösningsmedel via grundvatten till det östra planområdet. Konsulten rekommenderar att grundvattnet i västra delen av planområdet undersökas för att säkerställa att klorerade lösningsmedel inte finns eller förekommer i så låga halter att det inte kan påverka grundläggningen av framtida bostadshus. MHN instämmer och tillägger att provtagning bör utföras inför granskning.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Buller: Kontoret noterar synpunkterna angående buller. Kontoret kommer i den fortsatta planprocessen säkerställa att riktvärden för buller följs. Kontoret noterar också behovet av att komplettera utredningar med beskrivning om stomljud och vibrationer och bussens inverkan på lågfrekventa buller.

Markföroreningar: Kontoret kommer att komplettera planbeskrivningen inför granskningsskedet och ta ställning till bensinstationens påverkan.

Planbeskrivningen kommer att kompletteras med information om vilka föroreningar som har påträffats i området samt en ställningstagande angående markens lämplighet för det föreslagna ändamålet. Grundvattnet kommer att undersökas inför granskningsskedet med avseende på eventuella klorerade lösningsmedel i det sydöstra området.

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser

HSB Brf Vänern uttrycker oro över att naturvärdet kommer att försvinna om nya hus byggs.

Flera personer anser att förslaget kommer att ha en negativ påverkan på djurlivet.

En person anser att klimatet påverkas negativt med den nya bebyggelsen

Några personer uttrycker oro över förslaget och betonar att det finns högnaturvärde och viktiga spridningskorridorer i områden.

Några anser att nybygget minskar den biologiska mångfalden i områden i närheten av ett naturreservat.

En person påpekar att utifrån klimatanpassningsperspektivet blir grönytor extra viktiga när värmeböljorna blir fler, längre och hetare.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Luftkvalitet

En person anser att genom förtätningen av området ökar samtidigt biltrafiken liksom behovet av kollektivtrafik, vilket också påverkar luftkvaliteten.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Kontoret noterade synpunkterna och artskyddsbedömning på naturen kommer att tas fram inför granskningsskedet.

Övriga frågor

Brf Åsunden påpekade att det finns felaktig information i planbeskrivningen angående tillgängligheten för allmänheten till Årsta IP.

En person skrev att Engelska skolan inte har nämnts som en skola i närområdet i planbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Kontoret har noterat synpunkterna och planbeskrivningen kommer att förtydligas.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har det framförallt identifierats intressekonflikter mellan det allmänna behovet att bygga fler bostäder till olägenheter för grannar som exempelvis påverkan på ljus- och siktförhållanden.

Vidare intressekonflikter har identifierats mellan det allmänna behovet att bygga fler bostäder och dess negativa påverkan på grönområden.

Kontoret bedömer att det är viktigt att möjliggöra ny bebyggelse med bostäder i området då det finns ett ökat behov av bostäder i söderort inom de närmsta åren.

Byggnadernas form och höjd kommer att fortsätta studeras för att skapa en bebyggelsekaraktär som passar väl in i Årsta.

Placeringen av väderskyddet kommer att studeras för att säkerställa en optimal placering.

Buller kommer att säkerställas enligt riktvärden, med kompletteringar om stomljud, vibrationer och påverkan av bussens lågfrekventa buller.

Dagvattenutredning och markföroreningar kommer att genomgå revideringar och kompletteringar baserat på de inkomna synpunkterna. Stadsbyggnadskontoret noterar även betydelsen av ekologisk kompensation och kommer att studera vidare och precisera åtgärder för att säkerställa att dessa behov tillgodoses. En artskyddsbedömning kommer att tas fram inför granskningsskedet.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Byggnadernas höjd
- Utredningar kommer att kompletteras gällande buller, vibration, dagvatten och natur.
- Sol- och skuggstudie kommer att kompletteras
- Ekologisk kompensation kommer att tydliggöras

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för projektet, dnr 2021-03219. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer utifrån ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL att kommunen behöver bearbeta planförslaget gällande hälsa avseende buller och föroreningar.

Kommunen behöver komplettera plankartan med bestämmelser avseende buller och se över bebyggelseutformningen för det östra punkthuset så att bullernivåerna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbebyggelse (2015:216) kan följas. Kommunen behöver även utreda om det finns föroreningar i grundvattnet som kan spridas till det östra planområdet då detta kan påverka val av grundläggning av föreslagen bebyggelse.

Länsstyrelsen lämnar även rådgivande synpunkter kopplade till gestaltat livsmiljö.

Planområdet utsätts för trafikbuller från Sköntorpsvägen där fasaderna mot vägen i båda delområdena utsätts för ekvivalenta ljudnivåer mellan 60-65 dBA. Detta ställer krav på lägenheternas utformning och storlek. Kommunen behöver därför reglera detta i plankartan för att säkerställa att bostäderna bulleranpassas. Detta gäller samtliga bostäder som kräver åtgärder såsom tillgång till luddämpad sida eller begränsning av lägenhetsstorlek i båda delområdena. Kommunen behöver även redovisa planlösningar i planbeskrivningen som visar att det är möjligt att utforma bostäderna enligt planbestämmelserna.

För det östra punkthuset krävs bullerdämpande åtgärder för ungefär en tredjedel av bostäderna för att riktvärdena för trafikbuller enligt förordning 2015:216 om trafikbuller vid bostadsbyggnader följs. Detta eftersom hela den nordvästra fasaden och delar av den nordöstra fasaden får ljudnivåer över 60 dBA och upp till 65 dBA. Med denna nivå av störning krävs enligt 4§ i förordningen tillgång till luddämpad sida för hälften av bostadsrummen för bostäder som är större än 35 m². Planhandlingarna föreslår en lägenhet upp till 35 m² och två större bostäder per plan mot utsatt fasad. En av bostäderna på varje plan klarar dock inte kravet på tillgång till luddämpad sida. Därför föreslår kommunen att bostaden ska få tillgång till balkong med teknisk åtgärd som kompensation. Sammanfattningsvis föreslås i punkthuset tekniska åtgärder för en tredjedel av de bostäder som behöver bulleranpassas. Trafikbullerförordningen anger ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad och det är inte förenligt med förordningen att som i planförslaget reglera ljudnivån vid fönster innanför tekniska åtgärder. Ljudnivån vid fasad ska uppfyllas utan utskjutande burspråk, glas framför fasaden eller liknande. Kommunen behöver därför omforma bebyggelsen och se över placering nära

bullerkällan. Detta så att det går att säkerställa tillgång till ljuddämpad sida som klarar riktvärdena där så krävs.

Sköntorpsvägen är en linjesträckning för flera bussar med en hållplats i anslutning till planområdet. Varken planbeskrivningen eller i bullerutredningen (ACAD 2023-06-22) nämner någonting om lågfrekvent buller som blir kännbart vid låga hastigheter.

Kommunen behöver i planbeskrivningen klargöra hur lågfrekvent buller påverkar planområdet. Utförandebestämmelser ska vid behov införas i plankartan.

Riktvärden enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) för lågfrekvent buller tillämpas ofta vid bedömningen av om olägenhet för människors hälsa föreligger, till exempel i samband med klagomål från boende.

Kommunen redogör i planbeskrivningen för att det inte finns någon kännedom om markföroreningar på platsen. Den miljötekniska markundersökningen (Översiktlig miljöteknisk markundersökning, Hedenvind projekt, 2023-01-14) konstaterar dock att det tidigare funnits en kemtvätt sydost om det östra området inom fastigheten Fegen 1. Denna bedöms ha potential att sprida klorerade alifater via grundvattnen till det östra planområdet. Detta överensstämmer även med Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden (EBH-stödet). Den marktekniska undersökningen rekommenderar kommunen att verifiera bedömningen av ingen eller liten spridning av kemtvättskemikalier från tidigare kemtvätt på fastigheten Fegen 1 genom att undersöka grundvattnet i den östra delen av planområdet. Detta eftersom kemtvättskemikalier har hög farlighet och lätt sprids med grundvatten. Länsstyrelsen instämmer med denna rekommendation eftersom det kan ha betydelse för val av grundläggning av de föreslagna husen.

Kommunens beskriver i planbeskrivningen sin gestaltningsidé som bygger på att skapa sammanhang mellan den befintliga stadsbyggnadskaraktären och de nya strukturerna. Detta ska ske genom att integrera de nya byggnaderna med respekt för områdets historia.

Inför nästa skede bör kommunen utveckla utformningsbestämmelserna på plankartan för att säkerställa sina gestaltningsambitioner.

I närheten av planområdet har det också funnits en bensinstation. En miljöteknisk markundersökning skedde år 2006 som visade att området inte hade några markföroreningar. Det framgår däremot inte om den miljötekniska markundersökningen från 2006 också undersökte grundvattnet. Kommunen bör inför granskningsskedet

komplettera planbeskrivningen med ett ställningstagande kring bensinstationen och om verksamheten kan ha föroreningar som sprids med grundvattnet till planområdet.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Region Stockholm Trafikförvaltningen

Planområdet angränsar till Sköntorpsvägen som trafikeras av buss och det är därför viktigt att eventuella störningar från busstrafik beaktas. För busstrafik är det ofta lågfrekvent buller som orsakar störningar till omgivningen. Risken för bullerstörning är störst vid hållplatser, där bussar står på tomgång eller accelererar vid start från hållplats. Region Stockholm anser att kollektivtrafikens förutsättningar kring exempelvis bullerproblematik vid busshållplatser bör beskrivas mer utförligt i planbeskrivningen. Dessa problem kan t.ex. uppkomma vid korsningar och busshållplatser. För de bostäder som vetter mot gator som trafikeras av buss ska utformning av byggnader ske så att Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) för lågfrekvent buller innehålls i sovrum.

Då Sköntorpsvägen som är intill planområdet trafikeras av buss är det viktigt att bussarnas framkomlighet säkerställs. För att regionen ska kunna upprätthålla en god kollektivtrafik bör riktlinjerna RiGata-Buss följas annars finns en risk att sträckan inte kommer att kunna trafikeras med buss i framtiden. Det är även viktigt att busstrafikens framkomlighet säkras under byggtiden. I alla frågor som kan komma att påverka kollektivtrafikens framkomlighet vill trafikförvaltningen vara med i en tidig dialog.

Väderskydd bör vara placerat så att främre väggen (sett i färdriktningen för bussarna) hamnar i höjd med påstigningspunkten, bland annat för att underlätta för synskadade som då kan via taktila plattor ta sig till påstigningspunkten från väderskyddet.

Illustrationen i planbeskrivningen visar dock att väderskyddet hamnar längst bak i hållplatsen. Detta är även fallet idag, dock bör detta åtgärdas för att väderskyddet ska få en korrekt placering utifrån hållplatsens läge.

Därtill ska väderskydd vara placerat så att avståndet mellan väderskyddets baksida och fasad eller motsvarande fast hinder är $\geq 0,5$ m för att underlätta för drift och underhåll.

Eftersom planförslaget angränsar till busshållplats på Sköntorpsvägen och kan komma att påverka den, ska kommun och exploatör senast sex veckor innan arbetet påbörjas ansöka om

tillstånd till den trafikutövare (trafikteknik@keolis.se) som ansvarar för hållplatsutrustningen vid hållplatsen.

Den som orsakar flytt (tillfällig eller permanent) av ett väderskydd och/eller annan SL-utrustning bekostar detta. Mer information finns på regionens hemsida: Att arbeta nära kollektivtrafikanläggning - Region Stockholm.

Storstockholms Brandförsvär (SSBF)

SSBF har tidigare yttrat sig i detta ärende i behovsbedömningen (2021-03-30). Utifrån riskidentifieringen som gjordes då fann SSBF inga riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedömdes kunna medföra förhöjda risknivåer. Risker såsom översvämningar samt ras och skred är också av vikt att utreda och hantera men ligger utanför SSBF:s kompetensområde.

SSBF ser positivt på att byggnaderna ska utformas med tr2 trapphus så att utrymning kan utföras utan räddningstjänstens hjälp. Detta är väsentligt för lamellhuset då insatstiden till byggnaderna överstiger 10 minuter, vilket är den högsta tillåtna tiden för en räddningsinsats där stegutrymning ska utföras, samt att punkthuset överstiger 8 våningsplan. Utrymningsstrategin nämns dock endast i planbeskrivningen. För att informationen skall framgå tydligare och vara juridiskt bindande rekommenderar SSBF att krav om utrymning utan räddningstjänstens assistans även ska föras in i detaljplanen.

I övrigt har SSBF i detta skede inga anmärkningar på planerad bebyggelse ur ett räddningsinsatsperspektiv. Framkomlighet, tillgänglighet och tillgång till brandvatten vid händelse av en räddningsinsats måste beaktas i det fortsatta planarbetet och i projekteringen.

SSBF rekommenderar fortsatt samverkan kring frågorna om det finns osäkerhet i hur ovanstående yttrande ska beaktas i resterande del av planprocessen.

Trafikverket

Trafikverket har ingen erinran.

Swedavia

Swedavia önskar att påpeka, precis som ovan, att planförslaget ingår i riksintresset för kommunikationers influensområde för flyghinder. I planbeskrivningen står det felaktigt att inga riksintressen berör planområdet. Utöver detta har Swedavia inget att erinra då nuvarande planförslag inte bedöms innebära någon negativ påverkan på Bromma Stockholm Airport eller riksintresset.

Luftfartsverket

Luftfartsverket har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar**Lantmäterimyndigheten**

Lantmäterimyndigheten har inga synpunkter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämnden bedömer att planområdena från planförslaget kan fungera för exploatering, men att det finns vissa gröna och rekreativa värden som påverkas. Att bygga hyresrätter anser förvaltningen bidrar till en bättre balans av upplåtelseformer i Årsta, vilket ligger i linje med ambitioner från stadens översiktsplan. I det fortsatta planarbetet efterfrågar förvaltningen bland annat att konsekvenserna för parkmark, med särskild fokus på barn och unga, beskrivs och utreds utförligare.

Stadsdelsnämnden bedömer att planområdena från planförslaget kan fungera för exploatering, men att det finns gröna och rekreativa värden som påverkas och behöver utredas vidare. Det västra området består framförallt av berg, och är därför relativt, svårtillgängligt, men det finns ändå vissa rekreativa värden där. Det östra området har en öppen gräsyta och slänter ner från Sköntorpsvägen, och är en populär pulkabacke för boende i området.

Ingen av parkytorna är utpekade i förvaltningens parkplan, och stadsdelsnämnden har heller inga konkreta planer för utveckling i någon av dem. I den mån det är möjligt förespråkar förvaltningen att dagens användande av parken, med bland annat pulkaåkning, används som utgångspunkt då de offentliga parkmiljöerna kring det östra huset planeras.

Stadsdelsnämnden konstaterar att en yta i det östra området ska planläggas som park. Eftersom förvaltningen ansvarar för drift och underhåll av parkmark vill förvaltningen vara delaktig i eventuell planering för ytan, om dess utformning kommer att ändras. Vidare anger stadsbyggnadskontoret att en parkyta i de östra delarna av det östra planområdet ska utformas med sittmöbler och växter. Stadsdelsnämnden undrar vilken yta detta rör, eftersom den planlagda parkmarken ligger i den västra delen av det östra området.

Eftersom gröna värden tas i anspråk i denna detaljplan, bedömer stadsdelsnämnden att grönkompensationsåtgärder är relevanta och förvaltningen vill delta i planeringen av dessa när det är aktuellt. I

det fortsatta arbetet efterfrågar stadsdelsnämnden dessutom att konsekvenser för parkmark beskrivs utförligare.

Stadsdelsnämnden har viss oro för att spridningsvägar från Årstaskogen kommer påverkas negativt, och efterfrågar därför att påverkan av den planerade exploateringen med avseende på det utreds vidare i det fortsatta planarbetet. Även om planerad exploatering inte skulle påverka spridningsvägar negativt, minskar förutsättningarna och möjligheterna att förstärka spridningsvägar när park- och naturmark hårdgörs.

Samtidigt vill stadsdelsnämnden att stadsbyggnadskontoret i det fortsatta planarbetet utreder hur exploateringen i det västra planområdet på bästa sätt kan samspela med ambitioner om att stärka entrén till Årstaskogens naturreservat på andra sidan Sköntorpsvägen.

Stadsdelsnämnden bedömer att det är positivt att planförslaget föreslår olika åtgärder för dagvattenhantering inom planområdet, för att säkerställa att omgivningarna inte påverkas i negativ mening avseende dagvattenhantering och översvämningsrisker kopplat till planerad exploatering.

Stadsdelsnämnden skulle dock vilja att det tydligare beskrevs om de olika åtgärderna i det östra området är tillräckligt för att ta hand om normala dagvattenflöden inom fastigheten, så att inte parkmarken väster om fastigheten behöver ta hand om tillkommande flöden. Idag består planområdet av parkmark som fördröjer och absorberar dagvatten, och förvaltningen har en viss oro för att kapaciteten kommer att minska med föreslagen exploatering.

Stadsdelsnämnden bedömer att planförslaget har relativt ambitiösa lösningar för cykelparkering. Planområdena är dessutom relativt väl försörjda med kollektivtrafikalternativ, och dessa faktorer kan tillsammans bidra till låg andel bilägande hos framtida hyresgäster. I dagsläget är drygt 72 procent av Årstas lägenheter bostadsrätter. Samtidigt är det enligt exploateringskontoret endast 35 procent av pågående bostadsprojekt i Årsta som kommer att upplåtas som hyresrätter. Stadsdelsnämnden anser därför att det är positivt att bygga hyresrätter här, för att bidra till en bättre balans av upplåtelseformer, vilket ligger i linje med ambitioner från stadens översiktsplan.

Barnrättsperspektiv

Eftersom mark som planeras att tas i anspråk för exploatering innehåller rekreativa värden för barn, efterfrågar stadsdelsnämnden att barnkonsekvensanalysen fördjupas i det fortsatta planarbetet, genom att kartlägga hur platserna används av barn och unga idag.

Stadsdelsnämnden känner till att det västra området är en populär pulkabacke och det vore därför bra att utreda om denna funktion är möjlig även efter föreslagen exploatering.

Jämställdhetsperspektiv

I medborgarundersökningen från 2022 står det att kvinnor är mindre trygga när de går ensamma hem på kvällen samt mindre trygga i parker och grönområden, jämfört med män. Denna statistik är för hela Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde och det går tyvärr inte att få mer detaljerad statistik för Årsta.

Stadsdelsnämnden bedömer att byggnaderna kan bidra med överblick över gaturummet, samt parken i det östra planområdet från tillkommande lägenheter. Detta kan potentiellt bidra till en ökad upplevd trygghet i området.

Tillgänglighetsperspektiv

Stadsdelsnämnden kan konstatera att det finns parkeringsplatser för funktionsnedsatta samt angöringsplatser för bland annat färdtjänst i anslutning till båda byggnaderna. Stadsdelsnämnden bedömer därför att det finns förutsättningar för att uppnå en acceptabel nivå av tillgänglighet i projektet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har följande synpunkter på planförslaget:

- Bullerutredningen bör kompletteras med en bedömning av planförslaget med hänsyn till busstrafik och lågfrekvent buller.
- Genomgående planlösning bör säkerställas i plankarta.
- Det fortsatta planarbetet bör undersöka om ljudnivåerna för ljuddämpad sida kan klaras utan tekniska lösningar. I andra hand bör tekniska lösningar säkerställas med en planbestämmelse.
- Grundvattenprovtagning av klorerade lösningsmedel bör utföras inför granskning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) är sammantaget positiv till föreslagen bebyggelse. De miljö- och hälsofrågor som miljöförvaltningen tidigare lyft fram som viktiga att utreda har beaktats i stor utsträckning.

Dagvatten som uppkommer inom planområdet avses fördröjas i huvudsak i växtbäddar men även med genomsläpplig beläggning och makadammagasin. Föreslagen dagvattenhantering uppfyller kraven enligt Stockholms stads åtgärdsnivå på fördröjning och rening mer långtgående än sedimentation.

För ljudkvalitet och markföroreningar efterfrågar MHN kompletteringar enligt nedanstående motivering.

Ljudkvalitet

Respektive planområde utsätts för trafikbuller främst från Sköntorpsvägen. Sköntorpsvägen trafikeras av tät busstrafik och i direkt anslutning till det västra planområdet, där ett lamellhus föreslås, finns idag en busshållplats. Trafikbullerförordningens riktvärden innehålls för föreslaget lamellhus. Vid exponerad fasad uppgår ekvivalent ljudnivå som högst till 63 dBA. Maximal ljudnivå beräknas till 81 dBA. Samtliga bostäder planeras med hälften av bostadsrummen placerade mot ljuddämpad sida vilket är positivt med anledning av närliggande busshållplats. Vid bostadsbebyggelse intill bussgator anser MHN att det ska säkerställas att bostäderna placeras, utformas och konstrueras så att riktvärdet 45 dBA maximal ljudnivå inomhus klaras i samtliga bostadsrum. Det bör också eftersträvas att samtliga bostadsrum klarar Folkhälsomyndighetens allmänna råd (2014:13) gällande lågfrekvent buller. Eftersom detta i vissa fall kan vara mycket svårt, bör det säkerställas att minst hälften av bostadsrummen klarar riktvärdena gällande lågfrekvent buller, t.ex. genom att vändas mot ljuddämpad sida, vilket föreslagen planlösning också medger. MHN anser att bullerutredningen bör kompletteras med en bedömning av planförslaget med hänsyn till busstrafik och lågfrekvent buller eftersom detta perspektiv saknas. Genomgående planlösning, där det behövs med anledning av busstrafik, bör även säkerställas i plankarta.

För föreslaget punkthus inom det östra planområdet beräknas den ekvivalenta ljudnivån som högst bli 65 dBA. För en lägenhet per våningsplan föreslås tekniska lösningar i form av delvis inglasad balkong, med syfte att minst hälften av bostadsrummen ska erhålla en ekvivalent ljudnivå under 55 dBA och maximal nivå under 70 dBA. MHN anser att det fortsatta planarbetet bör undersöka om ljudnivåerna för ljuddämpad sida kan klaras utan tekniska lösningar. I andra hand bör dessa lösningar säkerställas med en planbestämmelse.

Förorenad mark

Enligt den miljötekniska markundersökningen har låga föroreningshalter av metaller och PAH strax över Naturvårdsverkets riktvärden för KM påträffats inom undersökningsområdet. Miljöförvaltningen i egenskap av tillsynsmyndighet över förorenad mark är underrättad och kommer bevaka frågan i ett separat tillsynsärende.

Planbeskrivningen saknar redogörelse av vilka föroreningar som påträffats samt ställningstagande till om marken kan göras lämplig för föreslaget ändamål. Detta behöver kompletteras till granskning.

En tidigare kemtvätt sydost om östra planområdet inom fastigheten Fegen 1 bedöms ha potential att sprida klorerade lösningsmedel via grundvatten till det östra planområdet. Konsulten rekommenderar att grundvattnet i västra delen av planområdet undersökas för att säkerställa att klorerade lösningsmedel inte finns eller förekommer i så låga halter att det inte kan påverka grundläggningen av framtida bostadshus. MHN instämmer och tillägger att provtagning bör utföras inför granskning.

Trafikkontoret

Trafikkontoret är positivt till nya bostäder i nära anslutning till effektiv kollektivtrafik, centrum och skolor.

Angöring

Sköntorpsvägen är en huvudgata inom Årsta och en viktig gata för busstrafik genom området. För att undvika framkomlighetsproblem ska angöring från körbana från denna gata undvikas. Detta gäller framför allt för Lamellhuset där ingen angöringsficka kan tillskapas längs Sköntorpsvägen, denna behöver lösas på annat sätt.

Parkering för bil

Trafikkontoret ser att utifrån stadens riktlinjer ska det lägesbaserade parkeringstalet vara 0,45 platser per lägenhet för detta projekt. Detta utifrån att Gullmarsplans torg inte bedöms kunna ses som ett externt handelsområde. Det är denna siffra som kan anges i planbeskrivningen, det projektspecifika parkeringstalet bedöms i senare skeden av planeringsprocessen. Det är positivt att ett befintligt parkeringsgarage kan nyttjas för parkering för de boende, men det är av stor vikt att tydliga avtal för detta redovisas för att säkra tillgången på parkeringsplatser över tid. Det är positivt att parkering för rörelsehindrad redovisas på kvartersmark för båda kvarteren.

Cykel

Då planområdet ligger i nära anslutning till cykelstråk och har en geografisk närhet till stadens inre delar ser trafikkontoret positivt på att underlätta för valet av cykel som transportmedel. Detta genom att underlätta cykelparkering och andra faciliteter kopplade till cykling.

Stockholms stadsmuseum

Stadsmuseets bedömning är att aktuell detaljplan bör avstyrkas i den del som rör det östra delområdet, punkthuset bör utgå helt ur planen och omarbetas vad gäller höjd och längd på byggnaden närmast Sköntorpsvägen.

Stadsmuseet har i undersökning för betydande miljöpåverkan förordat att punkthuset i det östra delområdet bör utgå med följande motivering:

Det östra planområdet nedanför punkthusen bedöms inte som lämpligt att bebygga ur kulturmiljösynpunkt. Föreslagen plats ligger nedanför en sluttning i en sänka. Punkthusen markerar en topografisk höjdpunkt i landskapet, de lägre barnrikehusen är inplacerade i den låglänta topografin och de olika bebyggelsegrupperna omgärdas av gröna stråk som en avgränsning dem emellan. Det är ett bebyggelsemönster som utmärker modernismens planeringsideologi där man använder sig av olika hustyper för att följa och accentuera landskapets naturliga topografi. Punkthusen ovanför föreslagen plats markerar på ett mycket tydligt vis ett avslut för punkthusen som hustyp. Ett nytt punkthus i den låglänta delen som också avlägsnar det avgränsande grönstråket bryter helt mot detta planeringsideal. Punkthusområdet har förtätats med två nya punkthus i mitten på 2000-talet men de är placerade mitt på höjden och fungerar därför väl i sammanhanget. Förslaget ger en negativ påverkan på det stadsplanehistoriska värdet då det inte respekterar bebyggelsemönstret. Stadsmuseet ser inga skäl till att göra en annan bedömning i samrådet.

Det västra delområdet har bedömts som möjlig att pröva för ny bebyggelse förutsatt att en ny byggnad anpassas i skala och volym till befintliga lamellhus. En varsam markhantering där så mycket som möjligt sparas av bergsknallen och med ett tydligt släpp mot Vättersvägen och Slätbaksvägen har förordats. Planförslaget visar en murlik huskropp i fem våningar där hela markytan plansprängts. Skalan läses samman med högdelarna i kvarteret Åsnen. Tillsammans bildar de en storskalighet som avviker från skalan i stadsdelen. Förslaget hus samspelar inte heller volymmässigt med bakomvarande lamellhus i kvarteret Yxningen. Radhusen i kvarteret Åsunden 2 tillvaratar platsen topografiska kvalitéer på ett sätt som kan hänföras till modernismens planeringsideologi. Stadsmuseet anser att höjden och längden på huskroppen bör minskas för att bättre anpassas till stadsdelens historiska stadsplanemönster och planeringsideal.

Stadsmuseet anser att planförslagets östra del helt bör utgå samt att planförslagets västra del bör omarbetas med hänvisning till kraven i 2 kap 6§ PBL att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Skönhetsrådet avstyrker lamellhuset i den västra delen av planförslaget och tillstyrker punkthuset i den östra delen med

erinran om att huset ges samma fotavtryck och samma faktiska höjd som befintliga punkthus.

Platsen där hus 1 föreslås består av en bergsformation vilken har sparats genom tidigare planeringsepoker. På äldre kartor finns platsen markerad som berg i dagen. I stadsplanen för Årsta lämnades platsen obebyggd och medvetet öppen innan punkthusen i Årstaterrassen tar vid en bit in på Slätbaksvägen. Skönhetsrådet anser att lamellhuset bryter därför mot ett grundläggande karaktärsdrag i Årsta; att naturmarken är en del av gatan och att det ska vara möjligt att se längs gaturummet. Det föreslagna huset blockerar den öppna platsen och stänger av kopplingen till Årtaskogen. Skönhetsrådet vill till detta understryka att det synliga berget i staden har ett stort kulturhistoriskt värde och är en starkt bidragande faktor till Stockholms särprägel och identitet. Det är också en ändlig resurs och när det tagits bort kan åtgärden inte göras ogjord. Bergsformationer borde tas tillvara och användas som en tillgång istället för att sprängas bort när staden utvecklas. Gällande punkthuset frångår det en lång Stockholmstradition att placera punkthus på höjdpunkter för att accentuera landskapets form. Rådet anser dock att byggnaden är möjlig att uppföra, förutsatt att den ges samma fotavtryck och samma faktiska höjd, inte samma plushöjd, som intilliggande punkthus. I nuvarande utformning ligger punkthuset i en sänka men är lika högt som punkthusen på höjden. Det finns ingen anledning att för ett enstaka hus frånga de principer som använts under större delen av 1900-talet och som lagt grunden för gestaltningen av Stockholms förorter. Avslutningsvis är det glädjande att det går att nyttja befintligt garage i intilliggande fastighet Åsnen 2 som enligt den genomförda mobilitetsutredningen har ett överskott om cirka 120 platser. Rådet har återkommande påtalat att alla detaljplaner borde innefatta samordning av parkeringsplatser mellan fastighetsägare så att underbyggda garage kan undvikas.

Övriga remissinstanser

Stockholm Vatten och Avfall AB

Avfall

Avfallshantering och miljöutrymme bör planeras tidigt för att undvika framtida problem. Det är viktigt att specificera vilka avfallsfraktioner som hanteras i miljörum eller bottentömmande behållare och att säkerställa att tömning inte påverkar övrig trafik. Riktlinjer för placering och tömning av bottentömmande behållare längs Sköntorpsvägen bör beaktas. Specifika avståndskrav och placering för att underlätta tömning och minimera påverkan på trafik anges.

Vid fastighetsnära insamling av förpackningar förespråkas tydliga detaljer i planbeskrivningen för att underlätta implementeringen fram till år 2027. Alla fraktioner som kräver fastighetsnära insamling bör listas för att vägleda byggaktörer och undvika efterföljande ombyggnader.

För att uppfylla förordningen om producentansvar för förpackningar bör nuvarande återvinningsstationer bevaras eller ersättas inom detaljplaneområdet. Möjligheten till ytterligare etableringar bör säkerställas.

Vid nybyggnationer bör system för insamling av grovavfall planeras, exempelvis genom dimensionering av plats i miljörum eller uppställningsplats för container på kvartersmark.

För verksamheter i Hus 1 som kan släppa ut mer fett i avloppsnätet än vanligt hushållsavloppsvatten krävs installation av en typgodkänd fettavskiljare enligt stadens riktlinjer.

Sammanfattningsvis betonas behovet av noggrann planering och tydliga riktlinjer för avfallshantering, förpackningsinsamling och hantering av specifika verksamheter för att säkerställa en effektiv och hållbar avfallshantering inom det aktuella området.

Vatten

SVOA har inga befintliga anläggningar inom detaljplanen och således inga konflikter med befintligt VA-ledningsnät. Det befintliga ledningsnätet har tillräcklig kapacitet för att tillgodose dricksvattenbehoven inom området.

Den kombinerade ledningen nedströms den östra fastigheten har kapacitetsproblem i dagsläget. Spill- eller dagvatten kan inte anslutas från den Östra fastigheten utan att åtgärd har vidtagits dessförinnan. SVOA kan i nuläget inte svara på när sådana åtgärder kommer utföras. Den kombinerade ledningen nedströms västra fastigheten har relativt god kapacitet. Anslutning av spill -dagvatten kan ske.

SVOA har granskat utredningen utifrån Stockholm stads checklista för fullständiga dagvattenutredningar. Utredningen har följt den förenklade checklistan för dagvattenutredningar, vilket inte passar den planerade exploateringen. En förenklad dagvattenutredning kan upprättas om ett kvarter ska planläggas och det redan har gjorts en dagvattenutredning för planområdet där kvartersmarken ingår, en utredning som inte funnits tillgänglig för denna granskning. Om en tidigare utredning gjorts bör det tas upp i dagvattenutredningen. Annars ska en fullständig dagvattenutredning göras och utgå från tillhörande checklista. Övergripande för utredningen är att den behöver kompletteras i enlighet med den fullständiga checklistan.

Ellevio AB

Ellevio har en nätstation samt befintligt 11 kV och 0,4 kV ledningsnät i planområdet. Befintliga anläggningar ska beaktas. Åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare. Ellevio önskar i tidigt skede dialog avseende förslaget om att flytta befintlig nätstation vid Sköntorpsvägen 35.

Stockholm Exergi

Inget att erinra.

Hyresgästföreningen Sydost

lämnar synpunkter om att:

- el-laddningsuttag i befintligt garage
- avfallshantering
- saknar redovisning om ventilation
- energiförsörjning

Sakägare, boende, övriga**55. GAA**

En boende uttrycker oro över beslutet att bygga på grönområden, särskilt vid Sköntorpsvägen 18. Det specifika området innefattar en viktig grön oas med en pulkabacke och en lekpark för barn. Det ifrågasätts om beslutsfattarna är medvetna om att dessa värdefulla platser kommer att gå förlorade.

Motståndet gäller ytterligare förtätning och betoningen ligger på att grönområden har positiva effekter på hälsa och välbefinnande, något som stöds av forskning. Exempel som Hammarby sjöstad visar hur medveten stadsplanering kan skapa en trivsamt miljö.

Tanken är att undvika att förlora grönområden och därmed riskera att skapa miljöer liknande 70-talets miljonprogramsområden eller negativa exempel som Tensta, Rinkeby och Fittja.

Det betonas att förtätning bör genomföras med omtanke. Planering för parker och grönområden är nödvändig, samtidigt som man undviker att bygga stora komplex på små ytor där det redan finns lekplatser för barn. Oro finns för att politiska mål inte bör uppfyllas på bekostnad av nuvarande invånares livskvalitet, med ökad trängsel, trafik, buller och färre grönområden.

56. LS

En privatperson anser att gröna områden kommer att bebyggas, och det behövs all den grönskan. Personen skrev att de som bor i Årsta har påtalat detta många gånger.

58. BW

Personen skrev ingenting i sitt yttrande.

59. AJ

Personen är orolig för sprängningar och att deras bostad ska få sprickskador

60. JF

Personen är bekymrad över att det inte finns tillräckligt med plats ens för ett träd framför projektet intill skolan. Hen oroar sig för att bygga på en plats där det för närvarande bara finns berg, där många barn leker, och förutspår att det kommer att orsaka trafikkaos på Sköntorpsvägen under många månader. Detta inkluderar oro för bussarna som Årstaborna är beroende av för att komma till och från arbetet.

61. KS

Personen har inga synpunkter angående bostäderna men skulle vilja veta om det finns några planer för att förbättra trafiksäkerheten och underlätta för cykling på Sköntorpsvägen. Det är en starkt trafikerad väg som saknar cykelbana, och förutom alla som bor i området finns det även 750 elever som går på skolan (IES Årsta) där.

63. EH

Personen ställer sig positiv till förslagen. De aktuella park-/naturyrorna används inte i någon större utsträckning. Byggnadsvolymerna samspelar med omgivningen.

67. EK

Personen har tidigare bott på Sköntorpsvägen och är bekant med området. Personen välkomnar viss förtätning i Årsta, förutsatt att det görs med respekt för synpunkter från samråd, naturen och de rekreativa värdena. För det aktuella förslaget stöder personen ett hus i korsningen Sköntorpsvägen/Slätbaksvägen, särskilt om det byggs som hyresrätter och i harmoni med omgivande bebyggelse. Dock motsätter sig hen byggande på det andra avsatta området, en parkyta mellan två befintliga hus, eftersom det skulle förminska eller helt ta bort parken. Personen betonar vikten av att bevara grönytor och parker i Årsta för att upprätthålla stadens karaktär och sociala miljö. Personen föreslår att man kompenserar förlorade lägenheter i detta projekt genom att bygga högre i andra planerade och redan godkända projekt. Slutligen påpekar personen att bygga bort alla mindre grönytor och parker i Årsta förstör stadsmiljön och den sociala atmosfären som präglat området sedan det byggdes mellan 40- och 60-talet.

71. IV

Boenden är emot det planerade bygget nära deras lägenhet av flera skäl. Framför allt är de bekymrade över att bygget planeras på en lekplats och ett grönt område där barn leker dagligen. De värdesätter det charmiga i Årsta, omgivet av grönska och djurliv,

och fruktar att tät bebyggelse kommer förstöra detta. De refererar till Sveriges miljömål "God bebyggd miljö" och påpekar risken för buller, luftföroreningar och konflikter kopplade till exploatering. Boendena oroar sig för höga ljudnivåer som kan skrämma bort djur och försämra deras avkoppling. De betonar även vikten av närheten till naturen och vattnet för invånarna i Årsta och kritiserar att bygget kommer förstöra för djur och ekosystemet. Andra bekymmer inkluderar brist på parkeringsplatser, skuggning från höga byggnader, insyn i bostäderna och förlusten av närmaste natur, vilket kommer påverka deras välbefinnande negativt. Boendena hävdar att det finns bättre platser för bygget och bifogar länkar till miljömålen som de anser inte kommer beaktas.

73. VAV

Personen anser att bullerutredningen för planen förordar bullerskyddande åtgärder på fasaden mot gatan för det nya punkthuset på grund av höga bullernivåer. Eftersom Sköntorpsvägen 18 är ett identiskt hus tvärs över gatan, varför inkluderar inte bullerutredningen förändrade bullernivåer mot detta hus?

74. AF

Personen anser att valet av plats för bygget nedanför Sköntorpsvägen 11 är dåligt. På platsen finns en pulkabacke som är mycket populär bland barn, och det finns inga alternativa pulkabackar i området.

75. Utan namn

Personen anser att påverkan på naturreservatet är negativ eftersom grönytan föreslås exploateras in nära anslutning till reservatet. Personen frågar hur den negativa påverkan kompenseras.

76. IW

Personen anser att det västra huset bör förlängas något åt öst för att skapa utrymme för fler bostäder.

77. CS

Personen vill ha fler bostäder i Årsta, men ber samtidigt att de gröna områdena som fungerar som naturliga korridorer till Årstaskogen skyddas. Innan byggherrar börjar bygga vill personen att en noggrann utredning görs för att undersöka hur många viktiga träd som måste tas bort i parken och hur det påverkar Årstaskogen och dess växt- och djurliv nu och i framtiden. Specifikt nämns parken vid Sköntorpsvägen/Skagersvägen, som inte bara är en pulkabacke utan också hem för olika djur.

78. PL

Personen anser att Årstas natur och arkitektur förstörs av en dålig detaljplan. Tätare bebyggelse exploaterar små områden och tvingar

bostadsrättsföreningar att köpa dyra tomträtter. Personen ifrågasätter stadens engagemang för miljö och klimatanpassning och påpekar bristen på grönområden i Stockholm.

79. LJ

Personen anser att staden planerar att förminska parken för ett nytt bygge, vilket hotar träd, inskränker utsikten och påverkar djurlivet. Bevarandet av detta grönområde är avgörande för dem som inte kan resa långt för att komma ut i naturen. Personen är bekymrad över bristen på hänsyn till djurlivet och förutspår negativa hälsoeffekter för invånarna. Till detta kommer onödigt asfalt och stenplattor, vilket förväntas öka värmen. Det nuvarande trädbeståndet ger svalka och skugga, medan det planerade bygget kan orsaka översvämningar och skapa ett blåshål. Personens oro inkluderar även ökad svårighet att hitta parkeringsplatser för boende och ökad ljudnivå på grund av fler människor. Sammanfattningsvis motsätter sig personen starkt bygget på platsen, betonar dess negativa påverkan på återhämtning och livskvalitet, både under och efter byggtiden.

80. EW

Personen motsätter sig starkt förslaget att bygga ett lamellhus på berget vid Sköntorpsvägen/Slätbaksvägen. Platsen är illa vald och att spränga bort berget för endast ca 30 lägenheter är varken miljömässigt eller ekonomiskt försvarbart. Dessutom kommer det nya huset begränsa ljusinsläppet och skapa ökad ljudstörning för befintliga hus längs Slätbaksvägen.

81. ML

Personen anser att de 65 bostäderna oväsentliga jämfört med påverkan på närmiljön och naturskyddsvärden. Vid samrådsmötet blev personen bestört över att stadsbyggnadsnämnden inte har information om hur många skyddsvärda träd som måste fällas för punkthuset.

Enligt personen består den lilla parkmarken enligt planen nu av träd och buskar, och antingen måste fler fällas eller så förlorar området sin gröna plätt. Personen anser att den befintliga parken med gamla träd är glädje för alla, särskilt barnen som åker pulka utan risk för bilar.

Personen påpekar att byggandet mellan Sköntorpsvägen 11 och Skagersvägen blockerar en viktig grön korridor. För lamellhuset anser personen att det känns olämpligt att spränga bort berg för 30 bostäder, inte miljövänligt eller hänsynsfullt mot Engelska Skolans elever, och kan skymma solen för de låga bostäderna på andra sidan gatan.

82. HM och PN

Personer anser att det planerade huset vid Engelska skolan är för högt och inte passar in i Årstas trevåningsmiljö. Den höga byggnaden förstör gatubilden och försämrar områdets karaktär. Verksamhetsutrymmet på bottenvåningen bör övervägas, med tanke på befintliga lediga lokaler i Årsta.

Trafiksituationen på Sköntorpsvägen, särskilt under skolstart och -slut, kan bli farlig med det föreslagna husets närhet till gatan.

Boendemiljön för närboende försämras med minskad utsikt och ökad insyn.

Personen efterfrågar kompensation för förlorade ekotjänster och betonar att området vid Skagersvägen är en av få pulkabackar i området och bör bevaras.

83. MN

Personen bor i närheten och tycker förslaget ser bra ut. Kul med en lokal på hörnet som livar upp området.

84. FE

Personen anser att det är olämpligt att öka bebyggelsen på en grönyta och att bygget av höghus förstör utsikten. Den idag fria horisonten påverkas negativt av höghusfasaden. Dessutom förstörs en populär pulkabacke och Skagersvägens uterum omvandlas till en rabatt. Personen förespråkar att om byggande är nödvändigt bör det vara en låghusfastighet med högst fyra våningar.

85. TA

Personen anser det vara helt oacceptabelt att de två planerade husen på Sköntorpsvägen byggs eftersom det skulle eliminera värdefull naturmark, som tidigare medvetet sparats vid exploatering. Gröna ytor mellan husen i Årsta är viktiga för livskvalitet, att hantera skyfall och upprätthålla grönområden runt Årstaskogen som är avgörande för skogens överlevnad. Byggandet på dessa platser bryter mot Stockholms stads byggnadsordning, det nationella miljömålsrådets programområde för grön infrastruktur och mot Stockholms stads miljömål om biologisk mångfald. Dessutom strider planförslaget mot Stockholms stads åtgärdsförslag för biologisk mångfald, där ett av områdena till och med är uttryckligen markerad som plats för plantering av fler träd.

86. TA

Personen anser att underlaget som togs fram inte är korrekt.

Personen anser att Årsta har förtätats snabbt de senaste 20 åren, och det fortsätter. Stockholms stad planerar att förtäta runt Årstaskogen, vilket riskerar att avskära viktiga gröna korridorer. Jämförandes med en hjärtinfarkt varnar personen för att Årstaskogen successivt blir isolerad och arter minskar utan gröna förbindelser. Byggprojekt söder om Årstaskogen hotar en specifik grön korridor på

Orrfjärdsgränd, där det finns rik biologisk mångfald och hotade arter. Personen anser att Stadsbyggnadskontoret inte har genomfört en artinventering. Personen förstår behovet av bostäder för unga men förespråkar att byggandet prioriteras på redan hårdgjorda ytor. Personen föreslår en omfattande studie av Årstaskogen med ekologiska kopplingar och en framtidsprognos för att utvärdera effekterna över tid.

87. TA

Personen anser att förtätning i ett redan förtätat område kan skapa problem. När bygg- och fastighetsbolag väljer byggplatser fokuserar de oftast på de ekonomiskt mest lönsamma områdena, vilket inte alltid är lämpligt av andra skäl. Detta kan leda till betydande konsekvenser för de boende i närheten. I Årsta planeras det för förtätning på tre olika platser med två olika detaljplaner.

88. SL

Personen anser att gröna ytor i Årsta är avgörande för livskvaliteten och skydd mot översvämningar. Därför motsätter personen sig byggplanerna på Sköntorpsvägen, vilka strider mot både Stockholms byggnadsordning och det nationella miljömålsrådets programområde för grön infrastruktur. Dessutom bryter planen mot Stockholms stads miljömål för biologisk mångfald och åtgärdsförslag för områden som Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, och Skarpnäck.

89. FA

Personen ifrågasätter lämpligheten med punkthuset vid Ymsenvägen/Sköntorpsvägen. Personen anser att de två projekten verkar inkonsekventa när skogen skövlas och en stor mur vid Sköntorpsvägen tar bort den gröna korridoren. Personen anser att kommunen inte tar hänsyn till invånarnas bästa, saknar planer för att förbättra för gående och cyklister samt skövlar träd utan att återplantera. Personen uppmanar till att göra om genom att bygga ett lågt hus, klä in det i grönska för att kompensera förlorade naturvärden och se till att trädplantering sker. Samtidigt efterfrågas förbättringar för gående och cyklister från Gullmarsplan till Årsta torg.

91. KL

Personen tycker att det planerade huset på Sköntorpsvägen mellan Skagersvägen och Ymsenvägen har valts utan lokal kännedom om områdets nuvarande användning. Det är en populär pulkabacke på vintern där många barn samlas. Personen betonar att bevarandet av sådana platser är viktigt inte bara som naturliga mötesplatser för människor, utan också för att de fungerar som platser för spontanidrott, särskilt barns spontana aktiviteter.

Enligt personen har staden en strategi för spontanidrott med fokus på barnperspektivet. I det aktuella fallet finns redan en yta som, utan extra kostnader för staden, fungerar som en plats för spontanidrott under vintrarna. Därför anser personen att det vore fel att bebygga tomten.

92. AF

Personen betonar vikten av gröna ytor mellan husen i Årsta för att bevara livskvaliteten i ett redan tätbefolkat område och motsätter sig därför byggnation på Sköntorpsvägen. Byggnationen försämrar möjligheterna för lokalt omhändertagande av regnvatten och strider mot Stockholms byggnadsordning och stadens miljömål för biologisk mångfald. Dessutom påpekar personen att den grönyta som försvinner används för barnens pulkåkning och allmän rekreation, och det finns ingen lämplig alternativ plats, särskilt för pulkabackar.

93. KHL

Personen protesterar mot planerade förtätningar. Gröna ytor mellan husen behövs för livskvalitet och bör inte bebyggas på Sköntorpsvägen. Byggplanen strider mot stadens byggnadsordning och miljömål för biologisk mångfald. Personen undrar hur barnperspektivet beaktas. Personen ifrågasätter Stockholms stads stadsplaneringsmodell.

94. TA

Personen skickade in samma yttrande som personen under 88. (Sammanfattningen kan läsas under 88.)

96. LO

Personen ifrågasätter om tillgången på parkeringsplatser motiverar att placera ett nytt hus på en plats som inte tidigare övervägts för bebyggelse. Höjden på det föreslagna västra huset är störande jämfört med omgivande bebyggelse, och placeringen nära trottoaren skapar trångt utrymme och störningar för gående, särskilt vid busshållplatsen och skolan. Personen anser att platsen inte är lämplig för byggnation.

97. BSW

Personen anser att det är olämpligt att bygga på de föreslagna platserna. Det trånga utrymmet gör att de planerade husen kommer mycket nära befintliga byggnader. Det höga lamellhuset längs Sköntorpsvägen förväntas upplevas som en hög mur, både sett från gatan och från husen bakom. I planhandlingarna konstateras att de två platserna längs Sköntorpsvägen har höga respektive påtagliga naturvärden. Båda områdena fungerar som spridningskorridorer för arter som lever i barrskog och/eller ädellövskog.

98. SL

Personen skickade in sitt yttrande en gång till. Se 88!

99. HSB brf Väner

Bostadsrättsföreningen anser att deras fastigheter direkt påverkas av byggplanen. I området finns en populär lekpark och pulkabacke. Föreningen oroar sig över att borttagandet av naturmark med träd och gräsmattor innebär att en plats där regnvatten naturligt lagras försvinner. De förutser att de nya husen kommer att leda regnvatten direkt till avloppet eller gatan, och att de boende kommer att öka belastningen på avloppet, vilket kan leda till översvämningar vid kraftiga regn. Föreningen påpekar också att byggandet på platsen innebär att träden till naturreservatet försvinner. Slutligen anser de att det inte är genomtänkt att offra boendemiljön och naturen i Årsta för att skapa 115 nya bostäder.

100. BB, JWB, MS

Personerna protesterar mot nybyggnationen på Sköntorpsvägen och förtätningen av Årsta. De framhåller Årstas unika karaktär med små grönområden. Protesten mot förtätningen fokuserar på att den tilltänkta tomten är för liten och att det finns större och mer lämpliga tomtytor i närområdet. De anser att små områden endast bör beaktas när alla andra möjligheter är uttömda och redan bebyggda. De betonar behovet av stora och kostnadseffektiva projekt för att möta den skriande bostadsbristen i Stockholm. De ifrågasätter byggplanen som ogenomtänkt, samhällsekonomiskt oförsvarlig. Personerna påpekar även att stadsbyggnadskontoret verkar bryta mot riktlinjerna som drogs upp inför planeringsarbetet. De uttrycker oro för ökad ljudnivå längs Sköntorpsvägen och kritiserar det nuvarande arkitektoniska förslaget, särskilt den föreslagna höjden på åtta/tio våningar. De föreslår istället ett max fyrvåningshus som bättre anpassas till omgivningen. Om byggnationen genomförs förlorar Årsta grönområden och en populär pulkabacke.

101. HGH och AL

Personerna anser att presentationen var svår att följa trots tidigare påpekanden. Presentatören pratade bort från deltagarna, och frågestunden avbröts abrupt efter 25 minuter, vilket hindrade möjligheten att ställa följdfrågor. Dessutom avbröts frågestunden mitt i en fråga, trots att flera deltagare signalerade att de hade frågor. En annan synpunkt är varför man valde att dela samråden för Sköntorpsvägen och Orrfjärdsgränd.

Personerna anser att byggplanerna är för nära befintlig bebyggelse, med endast 10 meters avstånd och de planerade byggnaderna anpassar inte efter befintlig bebyggelse. De anser att lamellhuset inte bör byggas.

Parkeringssituationen påstås vara löst genom tillgängliga platser under befintlig byggnad, men dessa är kostsamma att hyra för cirka 2000 kr/månad. Personerna ifrågasätter också tidigare erfarenheter med Fortis AB, särskilt manipulation av perspektivskissen och bristande trovärdighet i deras argument om en levande stadsgata. Personerna anser att den planerade byggnationen med ett punkthus i den lilla parken är ogenomtänkt och brister i hänsyn till de boende efter Skagersvägen. De påpekar även att området tidigare beskrevs av staden som en grön kompensation för marken som Skagershuset tar i anspråk.

102. ELH

Personen ifrågasätter bygget av punkthuset vid östra delen av planområdet. Personen anser att ytterligare ett punkthus mellan befintliga byggnader skulle skapa trångt utrymme och försvinna ett viktigt grönområde som används för rekreation. Boendes välmående och trivsel i området påverkas negativt. Personen tycker även att det planerade huset är för högt och skulle försämra utsikten för boende på Sköntorpsvägen 18 och Ymsenvägen, samt öka känslan av trångt utrymme och insyn från grannar. Personen föreslår att man överväger att slopa planen för bygget på denna plats helt.

103. JW, UA, JA, PK, VK, BB, AM, EA, MM, BAK, HAK, JB

Personerna anser att det planerade huset är för högt och för nära befintlig bebyggelse. Det bygger inte vidare på områdets karaktär, där intilliggande lamellhus har tre våningar och gröna kilar mellan dem. Området som planeras för bebyggelse används som rekreationsyta för Engelska skolans elever och bidrar till områdets unika karaktär. För personerna, som bor på Sköntorpsvägen mittemot, är det olustigt att förlora ljusinsläpp och få nya grannar med direkt insyn från fem våningar. Personen oroar sig även för förstärkt trafikbuller och undrar om det har gjorts en undersökning i den frågan. Det framhävs att detta påverkar boendemiljön negativt och kan leda till en värdeminskning av bostäderna. Personernas motsätter sig planen helt och hållet.

106. AP

Personen ifrågasätter det planerade höga punkthuset vid östra delen av planområdet och ser ingen motivering ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Studier, inklusive de från Region Stockholm, visar att närhet till grönområden är avgörande för boendes trivsel. Bygget riskerar att förstöra stadskvaliteten genom förlust av grönområde och ökad trängsel mellan husen. Personen uppmanar Stadsbyggnadskontoret att väga fördelarna av fler lägenheter mot kostnaderna för ökad insyn, minskad grönyta och försämrad stadsbild. En noggrann kalkyl skulle sannolikt visa att bygget inte är samhällsekonomiskt lönsamt.

107. Brf Åsunden

Brf Åsunden avstyrker detaljplanen. Föreningen motsätter sig påståendet i detaljplanen om att husens placering och typologi bygger vidare på områdets stadsbyggnadskaraktär. De anser att området saknar helhet och karaktär på grund av en blandning av olika stilar. Trots denna mångfald hålls området samman av vegetation och sparad natur. De noterar att alla kvarter har förgårdar med vegetation och gräsytor, förutom engelska skolan som har en cykelparkering på förgårdsmarken. Föreningen anser att det västra huset (lamellhuset) har negativa effekter på den befintliga omgivningen, då att pressa in en så stor byggnad på en begränsad tomt leder till avsevärd påverkan. Radhusen mittemot kommer uppleva betydande minskning i solinstrålning, vilket försämrar boendemiljön genom ökad skuggning och insyn i bostäder samt uteplatser. Denna förändring påverkar även marknadsvärdet. Åsikten är att det är olämpligt att placera ett så stort hus på en så liten tomt. Föreningen framhåller att det planerade västra huset kommer att vara betydligt längre ut i gaturummet än de omgivande husen. Denna placering, tillsammans med höjden på huset, förväntas skapa ett dominerande och oproportionerligt inslag i gatumiljön, särskilt när man närmar sig österifrån. Åsikten är att huset kommer att stå som en avvikande solitär på krönet av backen och inte alls komplettera den befintliga strukturen, utan istället bryta sig ur den. Föreningen uttrycker oro över ökningen av trafiken längs Sköntorpsvägen och ifrågasätter om detta är i linje med målsättningen att göra gatuytor mer aktiva och attraktiva. De påpekar att gångbanan redan är välbesökt, särskilt av människor på väg till affären, elever till Engelska skolan och andra som väntar vid busshållplatsen. Trängseln påstås vara ett problem, särskilt för barn som ibland hamnar i körbanan. Föreningen är bekymrade över ökad trängsel vid hållplatsen på grund av minskad turtäthet på buss 160. De ifrågasätter planerna på att placera entréer som vetter ut mot hållplatsen och påpekar att planerad förgårdsmark kan begränsas till endast en buskrad. Vidare nämner de att väderskyddet inte är tydligt redovisat och oroar sig för att det kan bidra till ytterligare komplikationer för framkomligheten om det placeras i gångbanan. Föreningen påpekar att de har investerat i solpaneler på radhusen längs Sköntorpsvägen och noterar oro över hur det planerade lamellhuset på andra sidan gatan kan påverka solpanelernas effektivitet. De anser att skuggstudien i detaljplanearbetet inte är tillräcklig och begär en mer omfattande utredning av påverkan på deras investering. Vidare framhåller de att deras förlust, om detaljplanen godkänns, kommer att vara långvarig (minst 25 år) och kräver antingen kompensation genom nya solpaneler på deras höghus med motsvarande effekt eller ekonomisk ersättning. Föreningen efterfrågar information om hur det planerade

sprängarbetet på berget kommer att påverka omgivningen under byggtiden. De vill ha redovisning av faktorer som buller, damm, borttransport av schaktmassor samt eventuella sättningar i närliggande hus och terrasser. Dessutom önskar de klarhet kring hur arbetsområdet kommer att påverka gång- och körytor samt andra närliggande ytor. Föreningen påpekar att det finns felaktig information i planbeskrivningen angående tillgängligheten för allmänheten till Årsta IP.

108. C

Personen skickade in en förtydligande till Brf Åsundens yttrande gällande idrottsplatsen.

109. CJ

Personen svarar till yttranden 108 att Brf Åsundens yttrande redan har skickats in.

110. AAO

Personen är orolig för att en pulkabacke och grönområde i Årsta kommer att försvinna vid ett föreslaget husbygge. Enligt stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande tar bebyggelsen i anspråk natur- och parkmark, vilket minskar tillgången till lekplatser och grönområden. Personen tycker att detta strider mot Stockholms stadsmål om en god offentlig miljö och att vara klimattålig. Vidare anser personen att området är redan bullerstört och det östra huset planeras få bullerdämpande åtgärder. Grönområde tas bort som var bullerdämpande för de kringliggande husen. Personen anser också att det nya bygget kommer att minska den biologiska mångfalden i områden i närheten av ett naturreservat. Det nya punkthuset kommer att skugga befintlig byggnation och område, samt att förslaget om att bygga punkthus på parkområdet nedanför motsäger landskapets kurvatur. Det finns många närliggande byggnadsplaner som kan utvecklas mer optimalt istället för det föreslagna projektet. Dessutom oroas personen över att förslaget kommer att leda till parkeringsbrist i området.

111. HE, EA

Personerna anser att detaljplanen är exempel på exploatörsdrivet byggande olämpligt ur ett helhetsperspektiv. De planerade husen kommer mycket nära befintliga byggnader. Lamellhuset kommer att upplevas som en hög mur och blir högre än andra hus längs gatan. Personerna anser att deras solceller kommer att skuggas och påverkas negativt. De två platserna längs Sköntorpsvägen har höga respektive påtagliga naturvärden utgör spridningskorridorer för olika arter. Att hårdgöra ytor och minska växtligheten ökar översvämningsrisken vid kraftiga regn. Dagvattensystemen blir otillräckliga med ökande regn. Redan nu sker översvämnningar längs gatorna, vilket förvärras om naturmark försvinner. Träd och

växtlighet binder partiklar i luften, och att ta bort grönska leder till sämre luftkvalitet. Båda områdena utgör också plats för spontanlek bland barn med pulkaåkning. Fler boende kommer leda till fler bilar som parkerar längs gatorna som orsakar brist i parkeringsplatserna i gatan. Kollektivtrafiken kommer att överbelastas. Intresse för lokaler är låg. Med tanke på den stora mängd bostäder kan dessa 65 inte göra någon skillnad. Personerna anser att planarbetet ska avbrytas.

112. JO

Personen anser att anledningarna till exploatering av ledig mark inte skall vara på bekostnad av att förtäta redan befintliga delar av Årsta till den grad att all natur försvinner.

I andra områden i närheten finns en oerhörd potential att få till nya bostäder utan att ta anspråk av små gröna lungor som finns i Årsta. Ett av Stockholms stads mål är att vara klimattålig - något som känns som en motsats när man vill ta anspråk på en liten parkyta med värdefulla träd och grönområde för djur- och människoliven i området. Personen anser att eftersom platserna redan är bullerstörda, bör man följa Stockholms stads handbok, där det betonas att stadens byggda miljöer behöver bli grönare. Det inkluderar användningen av gröna bullerskydd och träd i gatumiljöer. Vilda livsmiljöer behöver skyddas och förbättras eftersom träd och skogsmarker, parker och trädgårdar förstärker Årstas karaktär. Det planerade bygget är ett 10-våningshus vilket innebär att merparten av husen runt om kommer påverkas av insyn, utsikt och tillgång till dagsljus. Parkering är redan svårt att hitta på gatan, och med fler planerade byggnader kommer tillgängliga platser sannolikt att försvinna, vilket skapar problem för boendes gäster. Personen önskar att man rustar upp den befintliga parken till en mötesplats.

113. SS

Personen anser att de två byggnader som föreslås i planförslaget skulle förstöra mycket mer än de skulle tillföra. Lamellhuset som föreslås i korsningen Slätbaksvägen-Vättersvägen-Sköntorpsvägen är felplacerat, för stort och för högt. Lamellhuset försämrar ljusförhållandet och närliggande husen för direkt insyn. Den lilla bergknallen har ett högt naturvärde och ligger inom ett spridningsstråk. Om det föreslagna punkthuset byggs, riskerar de boende i de gamla barnrikehusen på Skagersvägen att förlora sin gröna yta. Området har högt naturvärde (naturvärdesklass 3). Platsen är viktig för vinteraktiviteter som pulkaåkning. Dessutom kommer bygget att leda till förlust av parkeringsplatser längs Sköntorpsvägen.

114. TL

Personen anser att det finns bättre platser att bygga på utan att förstöra hela området.

115. AA

Personen motsätter sig planen. Den gröna platsen används av föräldrar och barn för picknick och pulkaåkning. Viktig för lokala familjer, bilfri och med värdefulla träd. Bussarna är redan överfulla.

116. IV

Personen skickade in sitt yttrande en gång till. (Sammanfattningen kan läsas under 71.)

117. IV

Personen skickade in sitt yttrande en gång till. (Sammanfattningen kan läsas under 71.)

118. IV

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110. (Sammanfattningen kan läsas under 110.)

119. MV

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110 (Sammanfattningen kan läsas under 110.) och lägger till den följande:

Personen stödjer inte byggnadsplanerna på grund av buller, förlust av grönområden, försämrad landskapsbild, ökad stress, minskad avkoppling, negativ påverkan på ljusinsläpp, och trångt mellan nya bostäder. Förlusten av attraktiv natur kan få boende att lämna området. Föreslagen placering av nya bostäder skapar oåterkalleliga konsekvenser och visar bristande ansvarstagande från planernas sida.

120. MV

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110. (Sammanfattningen kan läsas under 110.)

121. SZ

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110. (Sammanfattningen kan läsas under 110.)

122. AL

Personen anser att planförslaget är mycket olämpligt eftersom förslaget innebär att naturmiljö tas i anspråk. De aktuella platserna används av barn och ungdomar för lek såsom pulkaåkning på vintern och klättring på sommaren. Förtätning genom ianspråktagandet av naturmark medför dessutom en kraftig förändring av kvarterets karaktär då den befintliga bebyggelsen i Årsta har planerats med grönområden mellan husen.

123. EY

Personen motsätter sig ytterligare byggnationer i och runt Årstaskogen. Personen föreslår att förtätning kan ske på andra platser.

124. OF

Personen anser att det är dåligt att pulkabacke och berget skulle försvinna på grund av förslaget.

125. UM

Personen anser att ett punkthus av den planerade storleken skulle menligt inverka på områdets gröna och luftiga karaktär. Balansen mellan naturytor och gator/byggnader har redan i viss mån rubbats genom tidigare förtätningar – det gör det än med angeläget att bibehålla det som finns kvar.

126. LF

Personens mail innehöll inga synpunkter.

127. JRP

Personen motsätter sig planerna att bebygga området som används av barn för lek och rekreation nära skolan.

128. JA

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110. (Sammanfattningen kan läsas under 110.)

129. AR

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110 (Sammanfattningen kan läsas under 110.) med det följande sammanfattade tillägget:

Det gröna området, där det planeras för byggnation, används dagligen för olika aktiviteter som barnkalas, grillningar och pulkaåkning. Det är en viktig plats för socialt umgänge och bidrar till människors fysiska och psykiska hälsa.

130. KB

Personen undrar varför det inte presenteras ett enhetligt planförslag istället för två separata planförslag med parallella samrådstider för platser som ligger nära varandra och ifrågasätter hur planen stärker sambandet mellan Gullmarsplan och Årstaberg. Personen anser att staden inte följer Stockholms byggnadsordning och kritiserar att naturkorridorerna offras samt att lamellhuset inte följer närområdets karaktär gällande höjd, längd och placering. I punkthusdelen av planförslaget jämförs endast med punkthusen ovanför, inte med de smalhus som ligger nedanför. Engelska Skolan och dess nära 800 elever nämns inte i avsnittet om offentlig service, och i parkytan finns en pulkabacke. Personen ifrågasätter att planen förstärker naturkoppling och grannskapsidé genom lamellhuset när

bebyggelsen minskar grönområdet och inte anknyter till planmönstret.

131. SK

Personen påpekar att den östra platsens nuvarande användning som pulkabacke under vintertid inte tas upp i planunderlaget, och det framgår därför inte hur pulkabackens funktion ska ersättas vid exploatering. Personen anser att det inte framgår tydligt hur man avser säkerställa att angränsande befintlig bebyggelse inte får ökad risk för översvämning till följd av exploaterings genomförande. Det behöver förtydligas hur tillkommande dag- och spillvattenbelastningar som exploateringen medför inte förvärrar risken för översvämning i redan drabbade fastigheter. I dagvattenutredningen framgår det att ledningsnätet i Sköntorpsvägen är kombinerat, men inte om man planerar att ansluta till samma ledningsgren som de befintliga drabbade fastigheterna. Om så är fallet kommer ökad spillvattenbelastning att leda till ökad risk för översvämning. Personen anser att platsens möjlighet att användas som fördröjningsyta vid stora skyfall borde utredas och värderas. Skyfallsflöde från Ymsenvägen via Sköntorpsvägen rinner dels till det översvämningsdrabbade området mellan Skagersvägen och Gullmarsvägen, dels via planområdet och sedan längs Skagersvägen i sydostlig riktning vidare mot Enskede som också är ett känt översvämningsområde i Stockholm. En bättre användning av exploateringsytan vore att styra flöde från Sköntorpsvägen mot ytan, utöka fördröjningsmöjligheten exempelvis genom tillskapande av mindre trösklar såsom en vall längs Skagersvägen och därmed kunna ta hand om mer skyfallsvolym.

132. JN

Personen har synpunkter på området där punkthuset planeras. Personen motsätter sig ytterligare byggande i området, särskilt på grund av betydelsen av grönytorna mellan husen. På grund av tidigare omfattande byggande i området varnar personen för att fortsatt förtätning kommer att förstöra Årstas unika karaktär med trygga uppväxtmiljöer, djurliv och biologisk mångfald. Personen anser att om det ska byggas något i området, bör det vara ett lågt lamellhus med högst 3 våningar nära Skagersvägen. Personen föreslår att en lämplig modell kan vara att skapa en kopia av husen på Skagersvägen 17 till 19 för att smälta in i den befintliga bebyggelsen längs Skagersvägen och följa Sköntorpsvägen. Detta skulle enligt personen minimera påverkan på grönområdet och minska bullret från Sköntorpsvägen. Konsekvenserna för befintliga lägenheter, såsom skuggning och påverkan på utsikten, skulle vara minimala.

133. JS

Personen har synpunkter det östra planområdet och anser att man har missat barnperspektivet i samrådshandlingarna. Boende är oroliga att en uppskattad plats för spontanlek och pulkaåkning kommer att tas bort. Livskvaliteten för både vuxna och barn i området kommer att påverkas negativt. Personen anser att man har missat klimatanpassningsperspektivet. Istället för att bygga bort befintliga parker bör man plantera fler träd och ordna svala platser för människor. Även här saknas ett jämlikhetsperspektiv, människor med resurser lämnar stan under de varma månaderna medan man låter de ekonomiskt svagare fara illa i värmen. Vinsten med 37 nya bostäder står inte i proportion till de mycket negativa konsekvenserna för de boende i området.

134. HN och SN

Personerna har synpunkter på den östra delen av planområdet mellan Skagersvägen och Ymsenvägen. De anser att Årstas kulturhistoriska värde urholkas med nya förtätningar. Dessutom anser de att lönsamhet prioriteras över miljöhänsyn och att platsens viktiga roll som lek- och utevistelsesområde, inklusive pulkabacke, ignoreras. Föreslagen bebyggelse anses strida mot stadens miljövänliga mål och hota naturvärden, inklusive skyddsvärda träd. Personerna ifrågasätter även bedömningen av hanteringen av dagvatten och anser att planen medför olägenheter för människors hälsa. Ökad trafik förväntas försämra luftkvaliteten och skapa bullereffekter mellan den nya och befintliga bebyggelsen. Parkeringssituationen förväntas försämrats, och den planerade fastigheten kan påverka insyn, utsikt och tillgången till dagsljus för de boende i de närliggande husen.

135. BB, JWB och MS

Personerna kritiserar mötet med kort tid, onödigt prat, och bristande teknisk förberedelse. Uppdelningen av mötet och uteslutandet av Orrfjärdsgränd skapade förvirring och missade relevanta ämnen. Tidpunkten var olämplig för många, och personerna föreslår två möten på olika dagar och tider. Felaktig ritning och brist på information förvärrade situationen. Personerna efterfrågar tydligare kommunikation för en bättre dialog.

137. BW

Personen hänvisade till yttranden som skickades in tidigare och samma som personen under 110. (Sammanfattningen kan läsas under 110.)

138. MW

Personen betonar betydelsen av små grönområden för folkhälsan och undrar om det görs en livskvalitetsanalys vid nybyggnation för de som redan bor i området.

141. PL

Personen anser att projektet är olämpligt då det blockerar viktiga spridningsvägar för Årstaskogen. Rödlistade arter rör sig i planlagt område men enligt personen ingen utredning om dem har gjorts. Förslagen bryter även mot Stockholmsskolan, som innebar att den ursprungliga kuperade naturen skulle bevaras, och därför förstörs karaktären i området om berg sprängs bort. Människor som bor i området får minskad trivsel och boendekvaliteter. Personen anser att förslaget bryter emot Stockholms stads miljömål nr 5 och nationella miljömålsrådet.

142. LA

Personen från Brf Årstaterassen motsätter sig förslaget att bygga ett lamellhus i det västra området. Kritiken fokuserar på husets storlek och utformning, insyn, oro för skugga och minskat solljus, samt buller från närliggande bussar och en högljudd skola. Kritiken riktas också mot effekten av den planerade lokalen på lamellhusets gavel, med hänvisning till ett misslyckat caféförsök. Slutligen ifrågasätter personen varför små bostäder ska trängas in på små grönområden när större bostadsområden planeras i närheten.

144. Brf Årstaterassen

Föreningen undrar varför staden vill förändra och förtäta området, särskilt med tanke på den befintliga arkitekturen och formspråket. De ifrågasätter det arkitektoniska uttrycket för den nya byggnaden i det västra läget, som anses vara för stor och hög jämfört med de befintliga husen längs Slätbaksvägen och Sköntorpsvägen. De påpekar också att den planerade byggnaden kommer att ligga mycket nära och uppfattas som en stor kloss intill deras yttersta hus vid Slätbaksvägen. Brf Årstaterassen ifrågasätter den planerade byggnadens placering nära Sköntorpsvägen och den trånga trottoaren, påpekar att ingen befintlig byggnad ligger parallellt med gatan på detta sätt. De anser att området redan är vackert med sin luftiga bebyggelse, gröna parkmiljö och råa berghällar och att förtätningen bryter mot det befintliga och förfular.

145. AO

Personen tycker att det har byggts så mycket i området. Det blir väldigt trångt och stökigt.

146. LH

Personen är emot byggprojektet och vill inte ha sprängningar och tung trafik i området, samtidigt anser personen att Årsta skogen inte bör påverkas.

147. MV

Personen anser att området används av skoleleverna från intilliggande skolan och grönområdet skapar en oas för barnens välbefinnande.

148. MM

Personen motsätter sig planen och anser att byggen vid Årstaskogen skär av de viktiga spridningslänkarna söderut. Personen påpekar att skogen är viktig för fåglar och fladdermöss. Att uppföra huslängor på tvären mot skogen och spränga bort berg anser personen vara fel, med tanke på den befintliga bebyggelsen i Årsta, som är anpassad efter den kuperade terrängen.

149. HS

Personen undrar varför det planeras för bostadsbebyggelse just där, där barnen åker pulka på vintern. Dessutom är personen oroad över att punkthuset i det östra området kommer att skugga boendes lägenheter.

150. LE

Personen anser att bygga ytterligare och ta av Årstaskogen är ett stort feltänkt, och betonar skogens vikt för ett välmående samhälle. Personen anser att byggen vid Årstaskogen kommer att skära av de viktiga spridningslänkarna söderut och påpekar att skogen är viktig för fåglar och fladdermöss. Att uppföra huslängor på tvären mot skogen och spränga bort berg anser personen vara fel, med tanke på den befintliga bebyggelsen i Årsta, som är anpassad efter den kuperade terrängen.

151. KS

Personen anser att byggen vid Årstaskogen kommer att skära av de viktiga spridningslänkarna söderut och påpekar att skogen är viktig för fåglar och fladdermöss. Att uppföra huslängor på tvären mot skogen och spränga bort berg anser personen vara fel, med tanke på den befintliga bebyggelsen i Årsta, som är anpassad efter den kuperade terrängen.

152. SJ

Personen saknar inventering av djur och växter i området. Personen är orolig för parkeringssituationen under byggnadsprocessen gällande parkeringsmöjligheter för boende och den ökade svårigheten för trafiken att nå Hammarby IF.

153. SL

Personen kritiserar förslaget att bygga ett hus på gräsplätten på Sköntorpsvägen och ifrågasätter varför man vill förstöra de grönområdena i Årsta, särskilt parken som är populär under vintern.

154. AL

Personen motsätter sig de nya husen som planeras bygga i Årsta. Personen anser att Årstas attraktivitet, såsom pulkabacke, parker, grönska kommer att försvinna.

155. JEL

Personen anser att viktiga spridningsvägar för Årstaskogen stängs av med tvärgående längor som behöver undvikas.

Årstaskogens fullständiga bevarande är av största vikt på både kort och lång sikt för alla.

156. Boende på Skagersvägen 17-19

Boende motsätter sig genomförandet av bygget och påpekar att sedan ett hus byggdes på den andra sidan av Skagersvägen 17-19 finns inga grönområden kvar på någon sida av deras hus. Många barn använder parken som pulkabacke under vintertid. Boende oroar sig för att om parken bebyggs kommer de att få mindre sol på sin byggnad, eftersom det nya huset kommer att skymma solen. Dessutom är parken rik på djurliv, och de anser att planeringen av ny bebyggelse bör man tänka på en grön infrastruktur med spridningskorridorer.

157. IC och BF

Personerna är emot det föreslagna byggprojektet på Sköntorpsvägen. Området har värdefull natur och berg som barn ofta leker på. Byggnationen kommer att förlora dessa värden och begränsa skolans lek område. Den planerade förtätningen kan öka spänningar och påverka grannskapets trivsel negativt. Dessutom oroar de sig för dammutsläpp, buller och skador på omgivande byggnader. De uppmanar staden att ompröva planerna och bevara Årstas unika kännetecken.

158. IW

Personen motsätter sig planerna på att bygga ett högt punkthus framför Sköntorpsvägen 18 i Årsta. Personen understryker vikten av närhet till både staden och naturen och betonar hur planerna hotar den tillgängliga grönskan och barnens pulkabacke. Personen argumenterar för bevarandet av naturen. Det betonas att dessa grönområden har stor betydelse för invånarna och bör värnas om för att bibehålla det som är värdefullt i området.

159. AE

Personen uttrycker oro över det föreslagna husets höjd, som upplevs som obalanserad i förhållande till omgivande byggnader. Det finns bekymmer för ökad trafik på Sköntorpsvägen, trång gångbana och minskad bussfrekvens, vilket påverkar skolgångarnas säkerhet. Entréplaceringar och brist på tydlig förgårdsmark noteras som problematiska. Personen är även orolig för att det föreslagna

lamellhuset kan skugga befintliga solpaneler på radhusen och efterfrågar kompensation om förlusten godkänns. Övriga bekymmer inkluderar bergsprängningens konsekvenser, såsom buller, damm och intrång på områden. Personen efterfrågar också tydligare skalangivelse, inkludering av hiss- och ventilationshuvar i solstudien samt enklare formuleringar i planen. Sammantaget avstyrks detaljplanen med förväntan om en noggrann hänsyn till dessa faktorer i planeringsprocessen.

160. JSN

Personen motsätter sig planerna med att bygga lamellhus på Sköntorpsvägen. Byggnaden förutsätter att en bergsknalle med naturmark försvinner, vilket är negativt för den ekologiska hållbarheten. Byggnaden placeras okaraktäristiskt nästan rakt på gatan och har en för stor skala jämfört med de omgivande lamellhusen och är därför inte anpassat miljön den är tänkt att uppföras i. Den föreslagna byggnaden kommer att få negativa följder för helhetsmiljön med sin avvikande skala och placering. Mängden vunna nya bostäder väger inte upp för de negativa följderna den föreslagna byggnaden medför området.

161. CFB

Personen motsätter sig till den planerade nybyggnationen och anser att det finns en gräns för hur mycket det förtätas. Det upplevs som att situationen har gått för långt. Personen undrar om det endast är ekonomiska skäl som styr beslutet och om det saknas andra planer och idéer för att förvalta staden och dess omgivning.

162. DG

Personen att planerade byggen ser fina ut och fyller funktioner, men anser att det förtätas för mycket, genom att byggas för nära befintlig bebyggelse och vägar och även ta bort natur-och grönområden. Till exempel känns det som att byggnaden vid Sköntorpsvägen/Vättersvägen gör att Engelska skolan och dess skolgård blir ännu mer inklämd och att det på sikt ger eleverna en tråkigare och sämre miljö. Personens farhåga är dock att all sammanlagd förtätning som planeras i Årsta riskerar att ta bort mycket av den småstadscharmen finns och gör att många trivs med att bo och besöka området. När dessutom busslinjer försvinner och buss 160 ska gå mer sällan, kan alla byggplaner i området få andra negativa och mer allvarliga konsekvenser.

163. SS

Personen är emot förslaget att bygga ett lamellhus på berget vid Sköntorpsvägen och Slätbaksvägen. Personen vill inte sprängningar i området eftersom Brf Årstaterassen fick skador från sprängningar under tidigare byggprojekt.

165. DL

Personen skickade in samma yttrande som personen under 110.
(Sammanfattningen kan läsas under 110.)

Anna Lina Axelsson
planchef

Zsolt Juhász
stadsplanerare